

7769

౪ సతీకాంధ్రనామసంగ్రహము - దేవవర్మ.

వద్యములను కుళకముగాజెప్పెడు వాడుకకావ్యములయందు మెండుగాగలదు॥

క॥ శ్రీవతివంద్యువిశాలా । ధీవతినిభజించియిష్టసిద్ధుల
పరసన్ ॥ బ్రాపింపగగణనాధుని । శ్రీపాదంబులకు నెఱింగి
చెందినవేఱ్ఱ॥౧॥నతభక్తలోకరత్నా । రఠకింబంచత్కృ
పాతరంగితమఱిన్ ॥ శతమఖముఖసురనుతి సంగ్రతిన్సహి
మోన్నతిని గాశీపతిన్ ॥౨॥అంతమొనర్తుడెనుగుఱేల్లరసి
కూర్చి । గరిమతోనాంధ్రనామసంగ్రహ మనంగ । నమరు
శృతిపై డిపాటియేకామ్రమంత్రి । సుతుడ గవిలత్తుఁడౌఖ్యుడ
సుజనహీతుడ॥

వ్రతివదాధన్ టిక॥ఇష్టసిద్ధులన్-ఇష్ట-కోరబడిన-సిద్ధు
లన్- పనులుచక్కబడడములను-వరుసన్-క్రమముగా-ప్రపా
సింపగన్- పొందింపజేయునట్లు- శ్రీవతివంద్యున్-శ్రీ-సంప
దధిష్ఠానదేవతయగులక్ష్మీదేవి- పతి- నాయకుడగు శ్రీమ
న్నారాయణునికి- వంద్యున్- ఆరాధింపదగ్గవాడైన-విశా
లాక్షీవతిని- విశాలాక్షీయనెడుపేరిట వ్రసి-నొందియుండె
పార్వతీదేవికి- పతిన్- పెనిమిటియగువిశ్వేశ్వరుని- భజిం
చి- సేనించి- గణనాధునిశ్రీపాదంబులకున్-గణ-ప్రమదాధి

సటికాంధ్ర నామసంగ్రహము - దేవవర్గ -

గణములకు- నాధుని-వ్రభువగువిఘ్నేశ్వరునియొక్క-శ్రీపా
దంబుఁకు- శుభకరములగునడుగులకు-ఎటిగి- వందనము
చేసి-చెందిన- పొందిన-వేడ్క- అనందముతో-పైడిపాటి
యేకామ్రమంత్రసుతుడ- పైడిపాటియేకామ్రమంత్రికి
పుత్రుడనైన(ఇచ్చటపైడి పాటియనుశబ్దముగృహనామము
సితలమువలెను) సుజనహితుడ-సుజన- సత్పురుషులకు-హి
తుడ- ఇష్టుడైనవామనునై-కలత్కుఁగొఱ్ఱుడ-కలత్కు
ఁ-కలత్కుఁగుడనెడి- ఆఱ్ఱుడ- నామధేయముగల-నేను-
తెలుగుపేళ్లు- ఆంధ్రభాషాశబ్దములను. అసి-నిఖిలాంధ్ర
ప్రంధములయందువిమర్శించి- కూర్చి- ఆయావర్తాయ నా
మములతోజేసి-ఆంధ్రనామసంగ్రహము- అంధ్రనామ-తె
నుగుమాటలయొక్క-సంగ్రహమునీ సంతోషించివివక్షము-
అనంగ-వ్యవహారించుటచేత- గరిమతో- గౌరవముతో-ఆ
మరు-తగియుండెడి-కృత- గ్రంథమును-నతభక్తలొకరయ్య
రట్టి-సత-సమస్కరించెడు-భక్త-భక్తినిపొందిన-హృద-జను
లయొక్క- రత్న- కాపాడుటయందు- రత్న- ఆసక్తిగల
వాడైన- చంచత్కృపాచరంగితమహి- చంచత్. కదలు
చుండెడు - కృపాచరంగిత - దయారసతరంగములతో

౮ సతీకాంధ్ర) నామసంగ్రహము - దేవవర్గము.

నిచెలికాడుబూచులయెకిమీడుపునుకదాల్పు | విసపుమేతరి
జన్నంపువేటకాడు | బుడుతనెలదాల్పు వెలియాలబోతు
రొతు | తోలుదాలుపుముమ్మినవాలుదాల్పు | నాగభవ
దాఖ్యలాప్పనంధకవిపత్నీ || టీక || మొక్కంటి- మూడుకన్న
లుగలవాడు- అరవదిమోములవేలపు - ఆయిదుముఖము
లుగలదేవుడు - మినుసిగదయ్యంబు- ఆకాశముళిగగాగలిగి
నదేవుడు-మిత్రిగొంగ - వృత్త్యపునుసంహరించినవాడు-గ
ట్టువిల్లుడు- మేరువ్వతమువిల్లుగాగలవాడు- కఱకండుమ-
నల్లనికంతముగలవాడు-మిక్కిలికంటిదేవర- ఎక్కువకన్నుగ
లదేవుడు - బేసికంటివేల్పు-సరిగానికన్నులుగలదేవుడు-వలి
మలల్లుడు- హేమవంతునకుఅల్లుడు- మిన్నవాకదాల్పు-
పర్వతముపట్టణముగాగలిగిన భిక్షుకస్వరూపధారి - గు
జ్జువేల్పుతండ్రి - విఘ్నేశ్వరునకుతండ్రి- కలరాజుసూడు
మన్నుధునకువగవాడు- జక్కవలతొనిచెలికాడు- కుబేరున
కున్నేహీతుడు- బూచులయెకిమీడు- పిశాచములకురాజు-
పునకదాల్పు- బ్రహ్మకపాలమునుధరించినవాడు- విసపు
మేతరి- విషమునుభక్షించినవాడు- జన్నంపువేటకాడు-
దత్తయజ్ఞద్వంసకుడు- బుడుతనెలదాల్పు-చాలచంద్రునిధ

సటికాంధ్రవామసంగ్రహము - దేవవర్గు. ౯

రించినవాడు- వెలియాలబోతురౌతు- ధవళవృషభమునె
క్కువాడు-తోలుదాలువుచమమునుధరించి-వాడు-ము
మ్మొనవాలుదాల్పు - శ్రీశూలమునుధరించినవాడు - నా
గ్ - అనగా ఈ అర్చనలధంకవివక్ష అంధకాసురునకుశ
శ్రువైనయోశివా - భవదాఖ్యలాంఘిక - సీశేష్లుగానుండవ
గును || సీ || సోఁకమూఁకలగొంగచుట్టుకై దువజోదువచ్చ
విల్చునితండ్రీలచ్చిమగఁడు । పులుగుతత్తడరౌతువలమురిదా
లపువెన్నుడుకరివేల్పువెన్నదొంగ । ననుగాడ్చుడిడిపా
నువునఁ బండెమమేటబన్తుదేవరతండ్రీతమ్మికంటి । పదివే
సములసామి పసిండిపుట్టమఁదాల్పు గట్టినచ్చెలి తఱిగట్టు
దారి యాలగావరివేతలమేలవాడు । పాలకడలల్లుఁడు
నుబక్కిదాలుఁజేఁడు । తేయబవలును జేయుకదోయి
వాడు । నూమనూననహరియొప్పశ్రీన హేళా॥

టీక॥ సోఁకమూఁకలగొంగ- రాక్షససమూహములనుకొ
ట్టినవాడు । చుట్టుకై దువజోదు-చక్రం నుధరించినయోధు
డు-వచ్చువిల్చునితండ్రీ- మన్మధునకుశండ్రీ- లచ్చిమగఁడు-ల
క్ష్మీదేవికై సమిటి-పులుగుతత్తడరౌతు- గరుడవాహనమునె
క్కువాడు-వలమురిదాలువు- శంఖమునుధరించినవాడు-

౧౦ సతీకాంధ్రీవామసంగ్రహము-దేవవర్ణ-

వెన్నుడు - సర్వవ్రతపంచమందువ్యాపించియున్నవాఁడు-కరి
వేల్పు-సల్లనిదేవుఁడు- వెన్నదొంగ- వెన్నదొంగలింపినవాఁ
డు-నునుగాడ్పరిండిపానుపునబండెడుమేట్టు॥ పా॥నునుగా
లిమేతపానుపునబండెడుదొంగ- మృదువాయువునుబట్టింజే
శేషుడనుపానపునందుశయించినదిట్టి- బమ్మదేవరసాంధ్రీ
బ్రహ్మదేవునకుసాంధ్రీతమ్మికంటి- పద్మమలవంటినేత్రములు
గలవాడు- పదివేసములసామి - దశావతారస్వరూపముల
నుధరించినదేవుఁడు- పసిడిపుట్టమదాల్చుకనకాంబరధా
రి-గతినెచ్చెలి- అర్జునునకున్నేహితుఁడు- తిరిగట్టుదారి-మం
దరవర్వతమునుధరించినవాఁడు-అలగావరి- గోవులగాంచి
నవాఁడు-వ్రేతలమేలువాడు- గోవస్త్రీలకనిష్ఠుఁడు- పాల
కడలల్లుఁడు- కీరసమద్రమునకుఅల్లుఁడు - పక్కదాలుతే
డు-గరుడధ్వజముగలరాజు - రేయిబవలునుజేయుకక్షదో
యివాడు - రాత్రివగళ్లునుజేసేచంద్రసూర్యులకు సేత్ర
ద్వయముగాఁగలవాఁడు- మామమామ-మామైనసమద్రు
నకుమామ- అనంతపేళ్లుగలవాఁడై - హరియొప్పక-విష్ణు
వొప్పును - మామకుమామయెట్లన్ను - సమద్రండుతన
కూతురై సలత్తిదేనివిష్ణునకుభార్యగానిచ్చెచుగాన విష్ణు

సటికాంధ్రీరామసంగ్రహము - దేవవర్గము ౧౧

పుంకుసముద్రుడు మామాయెను - విష్ణువత్సనకూతురైన
గంగను - సముద్రునకు భార్యగా నిచ్చెనుకాన సముద్రునకు వి
ష్ణుపుమామయ్యెను || సీ || ఇక్కిడాల్వేలుపుపొక్కిలివసి
బిడ్డడంచతేజీనెక్కియాడ రాను | మనెడుప్రొద్దులనొసల్ల
నవ్రాము దేవరచదువుల వేలుపుజన్నిగట్టు | తెలిదమ్మగర్ది
యగొలుపుండు రానుడునిక్కిపు జగమేలు నేర్పుకాడు
| కడుపుబంగారుబొక్కసమనెసేసి మేటిబోరొగిరము
లిండిపోతుతండ్రీ | నలువతమ్మియాలిసలుముగంబులవేల్పు
వేల్పు పెద్దపలుకు వెలంబుగడు | తాతబమ్మచనవిధాత
శ్రామములాప్ప | నఘవిశాశయాశయభక్తకేటక || పక్కి
డాల్వేలుపుపొక్కిలివసిబిడ్డడు - విష్ణుపుయొక్క నాభియం
దుబట్టివసిబాండును - అంచతేజీనెక్కియాడుతోతుహం
సవాహనమునెక్కినిగేయోధుడు - మనెడుప్రొద్దులనొస
ల్లనవ్రాముదేవర - జీం చెడుకాలమునునొసల్లనవ్రాము
దేవరడుచదువులవేలుపు - విద్యలకుదేవుడు - జన్మగట్టు
యొద్దోపవీతమునుధరించిన వాడును | తెలిదమ్మగర్దియగొ
లుపుండు రానుడు - శ్వేతపద్మాసమందుగూర్చుండియె
తెనురాబు - నిక్కిపుజగమేలునేర్పుకాడు - సత్యలోకము

౧౨ సటీకాంధ్రనామసంగ్రహము - దేవవర్దు.

నేలడునేర్పుగలవాఁడు - కడుపుబంగారుబొక్కసమఁజేఁ
సినమేటి - గభఃమునుబంగారపుకొట్టుగాఁజేసుకొన్నదిట్ట
రి-పోరోగిరముతండిపోతుతండ్రి - కలహమేయన్నముగాఁ
గలనారదునకుండ్రి - నలువ - నాలుగునోళ్లుగలవాఁడు-త
మ్మిచూలి-పద్మచంద్రుఁడుపుట్టినవాఁడు - నలుమొగంబులవేల్పు
నాలుగుముఖములుగలదేవుడు - వేల్పుపెద్ద- దేవతలలోపె
ద్ద-వలుకువెలదిమగఁడు - సరస్వతికిపెనిమిటి-తాత-బమ్మ-
అనీగిరిన్నవిధాతనామమలొప్ప - బ్రహ్మపేళ్లుగాఁడం
డదగును॥

తే॥ గట్లరాయనిపట్టియొక్కంటివెలది, యేనుగఁగొల్లి
గత త్రడినెక్కడంటు । సామిసామేనుజేకొన్నచాఁజగమ త
ల్లియసగారిపెల్లొప్పుధరనుమేశ॥ టీ॥ గట్లరాయనిపట్టి-హి
మవంతనకుగూతఁడు-ముక్కంటివెలది-ఈశ్వరునికిభార్య-
పరఁగలగొంగత త్రడినెక్కడంటు - సింహవాహనమనధి
ష్ఠించేట్టరి-సామిసామేనుజేకొన్నచాన - పెనిమిటియొక్క
అగ్ధాంగమునంగికరించినచిన్నది- జగముతల్లి - లోకమాత-
అనీగిరిన్న-ఉమేశ- యీశ్వరుడా- ధరక- భూమియందు
పార్వతికిపేళ్లుగావొప్పును॥

సటికాంధ్రనామసంగ్రహము - దేవవర్ధు. ౧౩

తే॥గీ॥ లచ్చికలుములజవరాలుపచ్చవిల్లు తల్లికటివేల్పు
 నిల్లులుదల్లితల్లి॥ కడలికూతురుసిరిలిబ్బివడతిదమ్మి॥ యింటి
 గఱితనశ్రీయొప్పచ్చుగధరాంక॥ టీక॥ లచ్చి- లక్ష్మీకలుము
 లజవరాలు- భాగ్యవ్రదయైనవనిత - పచ్చవిల్లునితల్లి - మన్న
 ధునితల్లి - కటివేల్పునిల్లులు-విష్ణువునకుభాగ్య-తల్లి తల్లి -త
 ల్లి యైనగంగకుతల్లి॥ పా॥ తాతతల్లి - బ్రహ్మకుతల్లి -కడలికూ
 తురు- సముద్రునికూతురు - సిరిలిబ్బివడతి- ధననిక్షేపమల
 యందుండేదేవత - తమ్మియింటిగఱిత- వన్నచులయందుం
 డుదేవత. అనన్గొన్ని - లక్ష్మీదేవిపేళ్లుగానొప్పను- తల్లితల్లి
 యట్లనిన- విష్ణునికూతురైన గంగ సముద్రునకు భార్యగా
 వునలక్ష్మీదేవికితల్లి ఆయెను- సముద్రునికూతురైనలక్ష్మీవిష్ణు
 నకుభార్యయైనందున గంగకుతల్లి ఆయెను॥ ౧౦

క॥ తలవాకిటమెలంగెడు పొలంతుకపలుకులవెలందిపొ
 త్తముముత్తో॥ నలువవడం కలుములపై॥ ధలికోడలనం
 గబఱంగధరవాణిశివా॥ టీక॥ తలవాకిటనుమెలంగెడు-పొ
 లంతుక - తలకువాకిలియైనచోటసంచరించేచిన్నది - పలు
 కులవెలంది - విద్యలుగలచిన్నది- పొత్తముముత్తో-పుస్తకము
 నందుండేదముత్తయిదన - నలువవడంతు బ్రహ్మకుభార్య

౧౬ సతీకాంధ్ర) నామసంగ్రహము - దేవవర్గము

ట్క్రిక్రికలకొమారుడు - గాడుపుసంగడికానికొడుకు-వా
యుసఖుడై నయగ్నికొమారుడు - పుంజుదాలుపు-కుక్కుట
మునుద్వజమందు ధరించినవాడు - వేలుపుల ట్టేనిదళవాయి
ఇంద్రునియొక్క సేనానాయకుడు - జంటము మ్మోముల
దంటవేల్పు - ఆటుమొగములుగలదిట్టయైనదేవుడు- కొం
చగుబ్బలి వ్రక్కలించినబలుదిట్ట . క్రౌంచాస్త్రిని భేదించిన
యధికబలశాలి- రెండారుచేతులదండివగడు- పండ్రెండు
చేతులుగలదిట్టయైనపుతుడు - వేలుపులమూక పేరిటి
వెలదిమగడుదేవ సేనయనెడు పేరుగలచిన్నదానికి ఇని
మిటి-వేల్పుగమికాడు - దేవతలకుమొనగాడు- కొమరుసా
మి. అసంగరన్న - కుమారస్వామిపేళ్లుగానొప్పును.

సీ || అలరువిల్లందుకన్నులవిల్లుడునుకన్న విలుకాడు
చక్కెరవింటివాడు | చెఱుకువిల్కాడు కెంజిగురలవిల్లుడు
వెడవిల్లుడును పచ్చవిల్లుడించు | విల్లుదాలుపుకుంటవిలుకా
డుతియ్యవిల్కాడు జమిలిముక్కలినారి + విలుకాడుచౌ
వంచములుకులుగలదంట రాచిల్కనక్కడురాయరౌతు |
మీనుమొగలిసిడెంబులమేటిచంద | మామయల్లుడునలరా
జుమరుడులద్ది | కొడుకుకొడుడు నానామ సుగము

౨ సతీకాంధ్రవామసంగ్రహము - దేవవర్గ. ౧౭
 ధన్వి విగతభవపాశకాశీనివేశయాశ॥ టిక॥ అలరునిల్లుం
 డు- పుష్పమధనుస్సునంచుగలవాడు - కన్నులవిల్లుడును.
 షర్వతములుగలధనుస్సుగలవాడు - కమ్మవిలుకాడు- మ
 దురఃఖుని ధనుస్సుగలవాడు- చక్కెరపింటివాడు-శ
 ర్కరధనుస్సుగాఁగలవాడు- ఔటకువిల్కాడు- ఇఞ్శు-
 ధనువుగాఁగలవాడు - కెంజిగురుల విల్లుడు - ఎఱ్ఱనిదిగు
 శ్లుధనుస్సునందుఁగలవాడు- వెడవిల్లుడు- చులఁనివిల్లుగ
 లవాడు- వచ్చనిల్లుడు- వచ్చనివిల్లుగలవాడు . ఇంచువి
 ల్లుదాలువు- ఇక్షుధనుస్సునుధరించినవాడు - తుంటవిలు
 కాడు - ఔటకుతుంట విల్లుగలవాడు - తియ్యవిల్కాడు-
 మధురమైన విల్లుగలవాడు - జమిలి ముక్కాలి నారివిలు
 కాడు - పట్టదములేనారి గాఁగాల దనువుగలవాడు-చౌ
 వంచ ములుకులుగల దంట - వంచబాణములు గలదిట్టర్ని
 రాచిల్కనెక్కెడు రాచురౌతు - రాచచిలుక నెక్కెడు
 రాజైనిరౌతు- మీనుమొసలిసిడెబులమేటి - మత్స్యమను
 మఁదన ను ధ్వజముగాఁ గలఁట్రరి - చందమామయల్లుం
 డు- చంద్రునకల్లుడు - పలరాజు - కామమలకురాజు-మ
 రుండు లచ్చికొడుకు - లక్ష్మీకిఁ గుమరుడు - కందుడు-

౧౮ సతీకాంధ్రనామసంగ్రహము - దేవవర్గు.

అనునీర్గాన్ని - మన్మధునిపేళ్లు॥

సీ॥ చలువలతోడువెన్నెలతోడురేతోడు జాబిల్లిరే
వెల్గుచందమామ । తమ్ములవగవాడు కన్కునిల్లనిమామక
లువలతోడు పాల్కుడలిపట్టి । జక్కవకవవిష్పముక్కం
టితలపూవుచుక్కలదొరప్రొద్దుజోడుకోడె । తపసికన్నావ
బిత్తరిజింకదాలువు కటివేల్పు డాకన్నుకడలివెన్న । వంట
వయ్యిరులయెక్కిండుజంటదంట - చౌకములపాళ్ల తెలిముద్ద
చలివెలుంగు । వేలుపులబువ్వచీకటివేరువిత్తు । నెలయనఁ
గజంగ్రుపేల్లొప్పసీలకంత॥

టీక । చలువలతోడు- సీతమాలకురాజు-వెన్నెలతోడు
వెన్నెలకురాజు- రేరేడు- రాత్రికధిపతి- జాబిల్లి-వాష్ప
చున్నబింబము గలవాడు - రేవెల్గు - రాత్రిచెల్లకాశిండు
వాడు- చందమామ - తమ్ములవగవాడు- వద్దములకువి
రోధి-కన్కునిల్లనిమామ- మన్మధునకుమామ- కలువలురే
డు-కలువలకురాజు - పాల్కుడలిపట్టి - క్షీరసముద్రునికు
మారుడు - జక్కవకవవిష్ప - చక్రవాక పక్షులయొక్క
జతనువిష్పవాడు- ముక్కంటితలపువ్వు - ఈశ్వరశిరము
నందుండెడుపువ్వుము- చుక్కలదొర - నక్షత్రములకురా

సతీకాంధ్రీనామసంగ్రహము - దేవవర్ణ, ౧౯

జు. బ్రాహ్మజోడుకోడె - సూర్యునకు సమానమైనవాడు.
తపసికన్యవ - అత్రిమనినేత్రమునందుబుట్టినఁ న్నవాడు.
బిత్తరిజింకదాలుపు - సొగసైనలేడినిధరించినవాడు-క
టివేల్పుడాకన్ను - విష్ణువునకువామనేత్రము - కడపవెన్ను-
సహద్రమందుఁ బుట్టినవెన్ను - పంటపైరులయెక్కిమీడు-ఫ
లపాకాంతమైనసస్యములకురాజు - జంటదంటఁబాకముల
పాళ్ల తెలిపాడ - వడియాటుకళలుగలతెల్లనిబింబము- చలి
వెలుంగు - చల్లనిప్రకాశము గవాడు - వేలుపులబువ్వ-
దేవతలకన్నము-చీకటివేరువిత్తు- చీకటినిహరించువాడు-
నెల.అనంగనీతిరన్ను చంద్రునిపేళ్లు॥

సీ॥ వెన్నునివలకన్ను వేడివేలుపుపొద్దు తొవలరా
యిడికాడువవలుసేయు । వేలుపుపచ్చగట్టాలఁజీరుండు
వేడివెలుంగు రేవెగ్గజోడు । జంటారుమేనుల సామిచీక
టిగొంగ యెట్టునివేలుపు నివముసూడు - చదలుమానికము
ప్రాజదువుల పెట్టియ యేడుగట్టముల తేరెక్కజోడు ।
మువ్వేలుపుల యిక్కమొక్కల దేవర గాముల రేడుజ
క్కవలతోడు । వేయుచేతులతోడు వెలుంగులయెక్కిమీడు
చైపులసాకిరిచాయమగడు । మింటితెరువరిగిమ్మివాలంటి

౨౦ సుటీకాంధ్రనామసంగ్రహము - దేవవర్గము.

మృగండు । పోరనీలైశమునగాండ్రుపోవుదారి । జగముచు
ట్టంబుజమునయ్య జగముకన్ను । నాఁగసూర్యుని పేల్లోప్పు
నాగధూష॥ టీక॥ వెన్నునివలకన్ను - విష్ణువున దక్షుగానె
త్రము- వేడివేలువు- వెచ్చనిదేవుండు ప్రొద్దు తొల రా
యిడికాండు - కలువలకుఁబోధి - వవలుసేయు వేలువు-
దినమునుజేయుదేవుండు - పచ్చగఱ్ఱాలవజీరుండు- పచ్చని
గుఱ్ఱములనెక్కేడువాండు- వేడివెలుంగు- వెచ్చనివెలుంగు
గలవాండు- రేవెల్లజోడు-పంద్రునకుజత-జంటారుమేను
లసామి- పండ్రెండుశరీరములుగలదేవుండు - చీ కటిగొం
గ- తవస్సునుహరించువాండు - ఎఱ్ఱనివేలువు-రక్తవర్ణముగ
లదేవుండు - ఇవముసూడు - హిమమునుహరించువాండు-
చదలుమానికము - ఆకాశమునకు రత్నము - ప్రాజదువు
లఁబెట్టియ॥ వేదములకుపెట్టె - ఏడుగుఱ్ఱములజేరె గ్గజో
దు- ఏడుగుఱ్ఱములుగట్టిన రథమునెక్కేయోధుండు - ము
వ్వేలువులయిక్క - త్రమూర్తులకు స్థానము మ్రొక్కుల
దేవర - నమస్కారములకుఁ బ్రేమఁడైనదేవుఁడు - గాము
లరేండు - గ్రహములకు రాజు - జక్కవలరేండు - చక్ర
వాకపత్ములకురాజు - వేయదేవులరేధు - పహ్లాసకరము

సటికాంధ్రనామసంగ్రహము - దేవవర్మ. ౨౧

ఘృగలరాజు - తెలుఁగుల యెకిమఁడు - తేజస్సులకధిపతి.
 చైపులసాకరి - కర్మములకుసాక్షి - చాయమగఁడు - ఛాయా
 దేవికిమగడు - మింటితెరువరి - నభోమార్గసుగలవాఁడు -
 తమ్మివార్గంటిమగఁడు - వద్దిని యనెడుఁ న్నదానికి బెనిమి
 టిపొరనీలైక మొన గాంధ్రు పోవుదారియధ్వండుఁ జచ్చ
 వీరులువెల్లైకమార్గము - జగముచుట్టుంబు - లోకబాంధవుడు
 జమనయ్య - యమునకుఁదండ్రీ - జగముకన్నుజగత్తునకునే
 శ్రీము - నాగఁగ - అననీశస్మిదనాగభూష - సూర్యనిపే
 శ్లుగానొప్పను॥

సీ । చట్టువద్దెగగట్లగొట్టెడుజెట్టి నూటంచుల వాలుచే
 మించజోదు । దుగబొట్ల పిరుదయైదు కనుంగవలవేల్పుపా
 రుతవసీయింటిపంచకోడి । యొడలిచూపొడముఁడెక్కుడు
 మొగల్గలప్రోడినిక్కనీయజిక్కినెక్కురొతు । తెల్లయేను
 గునోక్తిరిగెదుదొంతూర్పుచూగాణమేలేడు మణియగఁ
 డు । జమిలిచౌవంచవదులుజన్మములుచేసి । నట్టివేలుపుసో
 మాసిపెట్టుజెట్టు । పొట్టితమ్మడుగల్గినయట్టివేల్పు - నాగనీం
 ద్రనిపేల్లోన్వినాగభూష । టిక చట్టువద్దెగగట్ల గొట్టెడు
 జెట్టి - పర్వతములయొక్క రెక్కలను దెగగొట్టిన దిట్టి.

౨౨ నటికాంధ్ర) నామ సంక్రమాము - దేవవర్ణ-

నూటంచులవాలుచే మించజోదు - నూటు మొనలుగల

జ్రాయుధముచేతమించినయోధుడు - దుగబొట్ల పిరుదయై

దుకనుంగవలవేల్పు - వేయునేత్రములుగలదేవుడు - పారు

తపసియింటిపంచకోడి - బ్రహ్మగ్ని యైన గౌతముని యిం

టిపంచనున్నకోడి - ఒకలిచూపొడయందు - శరీరము చేత

చూచేరాజు - ఎక్కడు మొగుల్గలప్రోడ - మేఘములను

వాహనములుగా నెక్కెడిట్టరి - నిక్కవీనులజ్జీ నెక్క

రాకు - ఉచ్చైశ్రవమనేగజ్జమునెక్కెరాజు - తెల్లయేను

గునెక్కి తిగెడుదొర - ఐరావతమును తెల్లయేనుఁగు నె

క్కితిరిగే రాజు - తూర్పుచూగాణమేలెడు మయగాఁడు -

తూర్పురాజ్యమునేలే యద్యోగముగలవాఁడు - జమిలిచౌ

వంచపదులుజన్నులుచేసి నట్టివేలుపు - నూరుయజ్ఞము

లు చేసిన దేవుడు - సోమాసి పెట్టుజట్టు - సోమయాజికి

కల్పము వంటివాడు - పొట్టిసమ్మడు గల్గిన యట్టివేల్పు.

ఉపేంద్రుఁడుతమ్ముడుగాఁగల దేవుడు - అననీ ౧౨ న్ను

దేవేంద్రుఁపేళ్లు॥

అ. గీ॥ నీరుపావగాలి నెచ్చెలిగన్నింటి । తిండికాదు

సతీకాంధ్రనామసంగ్రహము - దేవవర్ణ. ౨౩

కన్యతైరవుజాడః-యంటరానివేల్పు జంటమోములసామి|
యగ్గియ సంగనొప్పునలుండేశ|| టీక || సీరు పాప- ఉదకము
నందుబట్టినవాడు - గాలినెచ్చెలి - వాయువునకుమిత్రు
డు- అంతితిండికాడు - సర్వమున్నభక్షించేవాడు-క
న్యతైరవుజాడ నల్లని మర్గముగలవాడు - అంటరానివే
ల్పు-ముట్టశక్యము గానిదేవుడు - జంటమోముల సామి-
రెండుమఖములు'లదేవుడు - అగ్ని - అగ్నిశిల్ప ఓయీ
శాఅగ్నిపేళ్లుగానొప్పును||

తే|| గీ|| జమునసైదోదుపెతరులసామిజనండు | ప్రొ
ద్దుకొవరుడు గుడదాల్పుపోతుజక్కి | నెక్కియాడెడుబ
లరొతుదక్కిణాపు | సామియననెండుకుండొప్పశ్రీమహేశ||
టీక|| జమునసయిదోడు యమునానదిసహాయుడు-పె
తరులసామి- విశ్వదేవతలకుగాజు - ప్రొద్దుకొవరుడు-సూ
ర్యునికొమారుడు - గుడదాల్పు - గదనుధరించినవాడు-
పోతుజక్కియాడెడుబలరొతు - మహిషవాహనమనెక్కి
సంచించుబలముగలరొతు - దక్కిణాపుసామి- దక్షిణపు
దిక్కునకురాజు-అనగ్నిశిల్ప- యమశిక్షేళ్లుగానొప్పుచు ||

ఆ|| గీ|| మూలరేడుసోకఁమూకలరేఁకురే||దిన్తీ

౨౪ సటికాంధ్రనామసగ్రహము - దేవవర్గ.

దుపొలనుతిండికాదు । రక్కసుండు నల్లద్రావువాడనగు
ను । నిగృహిపేళ్లు సెల్లునీలకంఠ ॥ టీక ॥ మూలరేండుకోణమం
దుండెడు రాజు- సోంకమాంకలరేండు- రాక్షసులకథివతి-
రేద్రిచ్చరీండు- రాత్రిసంచరించువాడు . పొలనుతిండికాడు-
మాంసముభక్షించువాడు - రక్కసుండు నల్లద్రావువాడు-
రక్తమును పానముసేయువాడు - అనగనీడన్ను - ని
గృహిపేళ్లు గాఁజెల్లును॥

ఆ॥గీ॥ మేటిసీరుచూలిమెయిదాలుపులసామివల్లెత్రాతు
దాల్చునీళ్లురాయఁ । డేటిబోటి మగలయెకిమీండు వడచు
టిదొరగ నంగనొప్పువరుణుడీశ ॥ టీక ॥ మేటిసీరుచూలి
మెయిదాలుపుల సామి - సముద్రవండుఁ బుట్టినదేహము
గలజంతువులకురాజు- వల్లెత్రాడుఁదాల్చు - పాశమునుధ
రించినవాడు .- నీళ్లురాయఁడు . ఉదకములకథివతి- ఓటి
బోటిమగల యెకి మీండు- నదులకథివతులైన సముద్రము
లకురాజు - వడచుటిదొర - పశ్చిమదిక్కునకురాజు- అనంగ
నీడన్నువరుణునిపేళ్లుగానొప్పును॥

సీ । వడిగఁజింక తత్తడినెక్కనెరరామమేటిపామలమేత
నీటితాత । యొడలితాల్చులపిండుకుసురై నబలియుండుపొంతు

సతీకాంధ్యరామసంగ్రహము - దేవవర్గ. ౨౫

దయ్యనుమింటిచూలిగాలి । కరువలితెమ్మెర గాడ్పువయ్యె
దయ్యెంటిమాకలపెనునువునుబుచ్చివు । సురటివీపుల
బుట్టసుకిగొట్టుచలినట్టు బక్కవాండ్రలపెనుబాదయ్యాద;
యబ్బరపుచియ్యిలుకని నిబ్బరంపు । దెబ్బపోరుల నల
యింక బ్రబ్బుబోంట్ల । గబ్బిగుబ్బలచెమటల యబ్బడంచు ।
గబ్బిరాజనుమారుతాఖ్యలువృషాంక ॥ టీక ॥ వడిగలజింక
నత్తడినెక్కనెఱరొడు - వేగముగలలేడినివాహనముగానె
క్కెనధికుడైనరొడు - మేటిపాములమేత - గొప్పసన్నగాల
కాహారము - నీటితాత - ఉదయములకుఁ బితావహుండు -
ఒకలితాల్పుల పిండుకుసురైనబలియందు - దేహిసమూ
హమునకుఁ బ్రాణమైనబలవంతుండు - సోకుదగ్గముకను
వడకుండ స్పృశించునట్టిదైవము - మింటిచూలి - ఆకాశ
మందుఁబుట్టివాడు - గాలి - కరువలి - తెమ్మెరగాడ్పువ
య్యెర - ఒంటిమాకల పెనునువు - ఒంటిగానున్నవృ
క్షములకుమిక్కిలిహనిఁజేయువాడు - మబ్బువు - మేఘము
లనునిప్పువాడు - సురటివీపులకుఁ గబ్బిగుబ్బలచెమటల
లనఁబుట్టువాడు - సుకిగొట్టు - సుకివాడయ్యుండు - చలిన
ట్టు - చలికిస్తానమైనవాఁడనుమిక్కిలవాఁడగుటచేత - ఈ

౨౬ సటికాంధ్రసామగ్రహము - దేవవర్గ.

చిక్కి - వారికినిమిక్కిలిబాధజేయువాడు. అబ్బరపు. అశ్చర్య
కరమయిన తియ్యవిలుకాని - వస్త్రధునియొక్క - నిబ్బరం
పు సూటియైన - చెట్టుబోల - యుగములయందైన. అతి
యిక. అలసటచేతను - బ్రచ్చి - శ్రమించునట్టిబొంట్ల - స్త్రీ
లయొక్క - గబ్బి - గొప్పలైన - గుబ్బల - స్తనములయందైన
చెమటల - చెమటలయొక్క - ఉబ్బ - అతిశయమును అం
చు - అడచునట్టి - గబ్బి - మిక్కుటమైనవాడ - అనంగిన్ని
వాయువున పేళ్లు॥

క॥ పరుదాఖ్యలొప్పుచుండును । ధరవినచూలియన
సోకుదగ్గమనం బయ్యరయనగొట్టననిధన। కరువలియ
నదెప్పెరనంగగలియనం॥ టీక॥ వినుచూలి - ఆకాశ
మునందు ఘట్టినవాడు - సోకుదగ్గము - కినువడికన్న
శించుదేశడు పయ్యర - గొట్టు - ఈద కరువలి తెప్పరగా
లి - అనంగిన్ని - ధ॥ భూమియందు - వాయుపేళ్లుగా
నొప్పును - వినుచూలి గొట్టు - అనురెండి పంపుడవ్వ - త
క్కి - పదములు - ముందరనుండుపద్యమునందేదెల్లపదవి
యన్నవి - పద్యపూర్ణమునకుగాను తిరుగావాటనితెచ్చ
టజెప్పి నాడుగాని పుచ్చుకొదోపమునకు శంకపవలదు॥

సతీకాంధ్రవామసంస్కరణము - ౧౦౦౦.

క॥ ముక్కుంటియనుగుగెలివడ । చక్కెలికచాగకాఁ
డుజక్కలదొంబల్ । రొక్కమెఁమీకుతత్తడి । నెక్కెడు
వాఁడనగజనుధనేకుండభవా॥ టీక ॥ ముక్కుంటియనుగుచె
లి. ఈశ్వరునకుఅత్యంతస్నేహితుడు - ఐడచక్కెలిక. ఉ
త్తరపుదిక్కుసేలేవాడు- చాగకాడు॥ పా॥ తేగకాడు.
త్యాగముగలవాడు, జక్కలదొర- యత్సులకురాజు ౧౯
రొక్కమెఁమీడు - అధికధనాధిపతి - తత్తడిస్కెవాడు-
అశ్వమువెక్కెవాడు॥ పా॥ ను నిసిన్కెడ్డువాడు-మ
నుష్యునెక్కెవాడు. అనగిరిన్ని - కుబేరునిపేళ్లు॥

క॥ విడిచుడిగలవేలుపుచెలి । జడిమడిజంఁబుగడదె
సంఁగాఁరియా । యొడగల్గుదుపాపతొడవుల । నిశీయెడివే
ప్పినగనొప్పటిశాఁడిలక ॥ టీక ॥ విడిచుడిగలవేలుపుచె
లి కుబేరునకుస్నేహితుడు- జడమడిజంఁబు - జడచుళ్లుగ
లజుగము కడదెం. గాఁరియా యొడయందు - కడవటిది
క్కునకాపురం డేరాజు- పాపదతొడవు నిశీయెడివేల్పు.
వామలను ధూషణములుగా ధరించినదేవుడు - అనగిరి
మ్మ - ఇ లో ఈశానునిపేళ్లుగానొప్పు॥

క॥ దేహాలయాహ్వయములు । కోవెలయనదేశళంబు

౨౮   సటికాంధ్రవామసంగ్రహము - దేవవర్గ -

గుడినావెలయ ౬ । దేవర్గనిజేజెలన । గావేలుపులఁగవెల
యగ్రతుఘఁగభిఖ్యత్ ॥ టీక ॥ దేవఁలంబు - గుడి - కొవెల - అనగీత
న్న - దేవతాహమలపేళ్లు దేవళ్లు జేజెలు వేలుపులు -
అనగనీతన్నదేవతలపేళ్లు గానొప్పున ॥

గీ ॥ టీకనిపేళ్లుదనరునీద్రపుపెద్దబత్ ॥ పావఁతోడు
వెన్న పానువఁగ ॥ పుడమి దాలువనఁగ దడవు నిడువ
డు ॥ చిలువతోడనంగ శేషునకున ॥ టీక ॥ నీద్రపుపెద్ద - కుబు
జ్జమగలపెద్ద - బల్పవరేడు గొప్పసర్పములకురాజు - వె
న్నపానుపు విష్ణువునకువరుపు - పుడమిదాపు భూమిని
ధరించినవాడు - తడవు నిడువడు - చిరకాలముండేవాడు -
చిలువరేడు - పాములకురాజు - అనగనీతన్న శేషునిపే
ళ్లుగానొప్పును ॥

క ॥ వఱునియ్యతేజపులుగుల । దొరపామలవేటకా
డ తూరుపునాడేత్ ॥ దొరబువ్వగొన్నలావరిగరుటావం
తుండననొప్పగరుడుండభవా ॥ టీక ॥ వఱునియ్యతేజ - విష్ణు
వునకువాహనము - పులుగులదొర - వేటకురాజు - పాము
లవేటకాడు సర్పములనుసంహరించేవాడు - తూరుపు
నాడేదోదొరబువ్వగొన్నలావరి - ఇంద్రునకున్న మై నలమ్మ

సటికాంధ్ర నామసంగ్రహము - దేవవర్గ - ౨౯
తమ నుపుచ్చుకొన్న బలవంతుడు - గరుటామంతుడు. ఆ
ధికబలముగల రెక్కలుగలవాడు - అనగిగన్ను - అభవ-ట
యీశా - గరుత్మంతునిపేళ్లుగానొప్పును॥

అ॥ గీ॥ నల్లవలువదాల్పు తెల్లనిమైదంటు వెన్నదొంగ
యన్న వెట్టిసిల్ల । మేలువాడు దుక్కివాలుదాల్పుతాటి
పడగవాడెంగ బలుదురుద్ర । టీక ॥ నల్లవలువదాల్పు-
నెల్లని ప్రాగునుధించినవాడు - తెల్లనిమైదంటు-తెల్లనిక
రీరముగల-ట్టరి - వెన్నదొంగ యన్న - కృష్ణునకు అన్న-
వెట్టిసిల్ల మేలువాడు- సుగంధినిమైనవాడు - దుక్కివా
లుదాల్పు హలాయుధమునుధరించినవాడు - తాటిపడ
గవాడు - తాళధ్వజము గలవాడు - అనగిగి న్నుబల
రామునిపేళ్లు॥

క॥ పడముడియనగాగాడపు । కొడుకననరెండుపే
ళ్లు గుక్కభీమనకుక్క । బుడమిక్కణ్ణిగనంగ । వ్వడిగానవివ్వ
చ్చడనగవాపవయీశా॥ టీక॥ పడముడి - గాడపుకొడుకు
వాయువుకుమారుడు . అనగాఃవిత్తు భీమనకుపేళ్లువు
ను-కణ్ణి-కవ్వడి - వివ్వచ్చు - అనగిగి ౩ న్నుబలమునిపేళ్లు॥

తే॥ గీ॥ వేలపులత్రోవయ్యుష్కరవిధియాక । సంబువిసువి

30 కటికాంధ్రనామసంగ్రహము - దేవవర్గు.

న్నమినమిన్నుచదలనింగి । దివిమొయలుదారిచుక్కలతెర
పుబయలు । గాడ్పుతండ్రినభమొప్పుగరళకంత॥ టీక॥ వేలు
పులత్రోవ-దేవతలకుమార్గము. పుష్పరవిధి-పైగానండేవిధి-
ఆకసంబు విను-విచ్చు-మిను మిన్ను చదలు-నింగి దివిమొయు
లువారి-మేఘులు లగుమార్గము-చుక్కలతెర పు నక్షత్రముల
కుమార్గము-బయలు-గాడ్పు తండ్రీ వాయుపునకుతండ్రీ. అన
నీగరన్ను - ఆకాశమునకు పేల్లవునే॥

తే॥ గీ॥ వెలయుధరణిజతురశల్మలుగడలన । నలరుదచ్చి
కడలనాదశాస్త్రకంబు । దనరు నీరైదుకడలనా దశదిశలు
ను । మౌళిధృతిగంగయంగజమడవిభంగ ॥ టీక॥ మౌళిదృ
తగంగ - శిరంబునధరించబడిన గంగను గలవాడునై-
అంగజ మడవిభంగ - వస్త్రధునిగర్వము నడచినవాడైన-
మౌళివా - శలుగడలు - అనేదమునాలుగు దిక్కులకున్న-
దచ్చికడలు అనేపదము యెనిమిది దిక్కులకున్న - ఈరై
దుకడలు - అనేపదముదశదిశలకున్న పేల్లవునే॥

అ॥ గీ॥ తాటిసీడమువాని తల్లిగూతురుబిడ్డ । వెన్నునడు
గుపావ మిన్నువాడ । వేల్పుటకు గడలి వెలదుఁకము
త్తొవ । ద్రిప్పురనగనొప్పుదివిజగంగ । టీ । తాటిసీడము

సతీకాంధ్యగావసంగ్రహము - దేవవర్ణ. 30

చానిల్లి - భీష్మసకుతల్లి - కూతురుబిడ్డ - కూతురై నలక్ష్మికై
కూతురు - వెన్ననకుగుపాప - విష్ణుపాదమనందుబుట్టిన
చిన్నది-మిన్నవాడక - ఆకాశమందుండెనది - వేల్పుటేను - దే
వతలయొక్కనది - కడలివెలదుక - సమద్రమనకుభార్య-
ముత్రోవదిచ్చురి - మూడుమాగళములుగాడిరిగేది - అనగ
నీతిన్న-ఆకాశంగంగపేళ్లుగానొప్పును ||

తె|| గీ|| వేలుపులగౌర చొదంతవెల్లయేను | గనగనై రావ
తంబునకాఖ్యలమరు | వేల్పుదొరతేజియనంగను వెల్లగుట్ట |
మనగనుచైత్రవంబొప్పునంబికేశ|| టీక|| వేలుపులగౌరు -
దేవతలయొక్కగజము - చొదంతి - నాలుగుద - తమగలది
వెల్లయేనుగు - వెల్లయేనుగు - అననీతిన్న - దేవేంద్రనియే
నుగపేళ్లుగా నొప్పును - వేల్పుదొరతేజి - ఇంద్రయొక్క
గుట్టము - వెల్లగుట్టము - వెల్లగుట్టము - అనదనీతిన్న - దేవేం
ద్రుగుట్టముపేళ్లుగానొప్పును ||

ఆ|| గీ|| పుడుకదొడుకువేలుపులగిడ్డివెలిమద | వనంగ
గావధేనువరులుచుండు | గల్పకంబుదనరువేల్పుచెట్టివుల |
మ్రానువెల్లమ్రానునానుమేళ|| టీక|| పుడుకదొడుకు - అభీ
ష్టములనిచ్చేయాపు - వేలుపులగిడ్డి - దేవతలయొక్కయాపు.

32 నటికాంధ్రనామసంగ్రహము - దేవర్యు-

వెలిమొదవు-తెల్లనియావు- అననీకమ్మ - కామధేనువుపేళ్లు
గానొప్పును - వేల్పుచెట్టు - దేవతలమొక్కవృక్షము- ఈ
వులమాను. అభీష్టమునిచ్చేవృక్షము - వెల్లిమాను- తెల్లని
వృక్షము. అనీకమ్మ - కల్పవృక్షమునకుపేళ్లు॥

ఆ || గీ || అవనిగుడుసుకై దువనగవేయంచులకై దువ
నగజుట్టుకై దువనగ | బటువుకై దువనగబరగనుసన్న | చ
క్రమనగ బేళ్లుచండ్రమాళి || టీక || గుడుసుకై దువ- గుండ్ర
మైనఆయుధము- వేయంచులకై దువ- వేయమొనలుగలఆ
యుధము- బటువుకై దువ-వకడృఢమైనఆయుధము-చుట్టుకై
దువ-చుట్టుమొనలుగలఆయుధము - అననీకమ్మ - విష్ణుచ
క్రమనగ పేళ్లువును.

ఆ || గీ || వలమొరియనజుట్టువాలజోడనగల్గి | కొమ్మమ
గనిబూరగొమ్మంగ | దనరుబాంచజన్యమనకునభిఖ్యలు |
ధృతకురంగధాళవృక్షకురంగ || టీక || వలమొరి- దక్షిణము
గాతిగినినది - చుట్టువాలజోడు - చక్రమునకజని- కల్పి
మ్మమగనిబూరగొమ్మ - కత్తిపతి పూరించే వాద్యవిశేష
ము. అనగానీకధృష్టుంగ - జింకనధరించినవాడునైపు
ధవళ వృక్షకురంగ - తెల్లయెద్దునక్కవాడైన ఓస్వామి-
విష్ణుశంఖమొనకుపేళ్లువును॥

సటికాంధ్ర) నామసంగ్రహము - దేవవర్గ. 33

తే॥ గీ॥ టిక్కలనజుక్కలనగనుముక్షములకు॥ నాఖ్య
తైయొప్పుదెఱగంటియన్నులనఁగ॥ నచ్చరలనంగవేలుపుము
చ్చ'ంటు॥ లనగసురకాంతలగునాఖ్యలగుగిరికి॥ టిక్క॥ టి
క్కలు-చుక్కలు-అననీ३న్ను - నక్షత్రములకుపేళ్లయియొ
ప్పుకు- తెఱగంటియన్నులు- రెప్పాటులేనిస్త్రీలు - అచ్చర
లు-వేలుపు-మచ్చకంటులు- దేవతాస్త్రీలు - అననీ३న్ను-
దేవకాంతలపేళ్లవును॥

తే॥ గీ॥ వగలువవలనపేళ్లొప్పుదివమునకును॥ రాత్రి
పేళ్లొప్పురేరేయి రాతీరనగ॥ వెలయుచుండునురేయెండ
వెన్నెలనగ॥ జంద్రికకునుపమాఖ్యలుచంద్రమాళి॥ టిక్క॥ వ
గలు-వవలు - అనగానీ३న్ను - వగటిపేళ్లవును-రే-రేయి-
రాతీరి-ఈ३న్ను రాత్రిపేళ్లుగానొప్పును. రేయెండ-రాత్రి
యందయి-యెండ - వెన్నెల-అననీ - ३న్ను- ఓచంద్రమా
ళి- వెన్నెలకుపేళ్లవును॥

క॥మించులనమెఱుపులనగను॥ జంచలలకుబేళ్లుదనరుజ
ననుంభోభృ॥ స్పించయమలబలుకుమొయ॥ క్లించుమొగు
ళ్లంచుమబ్బుంచున్నగ్గ॥ టిక్క॥మించులు - మెఱుపులు. అ
నగనీ३న్ను మెఱుపులకుబేళ్లవును - ఓభగా॥ మొయళ్లు-
మొగుళ్లు- మబ్బులు- అననీ३న్ను - మేఘములకుపేళ్లు॥

సతీకాంధ్య గామసంగ్రహము - దేవవర్మ. 35

రూఁ నవైశ్య గామము లీదఁకుకావు । వారునానాలవవారన
 బలిజహగిజహగూగ్రసన హ్యగములు । వదుగునాగో
 ఁబాఁడుగాగ బ్రహ్మచా థేళ్లు నడుచు ధర్మితుండు ।
 నాల బిడలుగలచు తడిలు రేడు గేస్తునొప్పిపేళ్లు గృహధి
 పాకి నడివి ముడికట్టుజడదారియ వన । వాసియొప్ప
 నిల్లుబాసిరుగు । బోడినెనీకావిపట్టగోచులసామి । గన
 యతీంద్రు లరుచులనే॥౨॥టిక॥ కొమట్లు చూడకొల
 మువాగు బేగులు అన నీకెన్న వైశ్య గామము గానొ
 వ్వుచుడును వ్యవహారు గాలవవారు బలిజహ రు అనగా
 నీకెన్న గూఁదు ఁ బేళ్లు గానొప్పి వడుగు గో బాప
 డుకొప్పినముగల బ్రాహ్మణుడు అ గానీకెన్న బ్రహ్మచారి
 పేళ్లు అబ్బిబ్బియును గానొప్పి దారావశ్యములుగ వాడు
 ఇలురేచుగృహధిపాకి గేస్తు అగీమూడన్న గృహస్తుని
 పేళ్లు అడవియునుకట్టు అగణ్యమునవాసస్థాము గాగల
 వాడు జడదారి జడలను ధరించివవాడు అననీకెన్న
 వనప్రాస్తునిపేళ్లు ఇల్లుబాసిరుగు ఇల్లువిడిచిగేవాడు
 బోడి తపసి కావిఫట్టగోచులసామి కాషా గ కొప్పినము
 లుగలవాడు అననీ రక్తు సన్యాసిపేళ్లు ॥ నీ ॥ అన్యగు
 గురుగని గురు గురుగని గురు గురుగని కామి మోగి

32 సటికాంధ్రనామసగ్రహము - దేవవర్గ.

కేశ | అబ్బయనగయ్యయన దండ్రయన నప్పయన జనకా
ఖ్యలొనగనివేశ | తోడబుట్టనఁ సైదోడు దోబుట్టన సోదరా
హ్వయములొనాదిదేవ | భర్తసోదరుభార్యభావకుతో
డికోడలననేరాలనలరనభవ | చెలియలనఁజెలెనఁను
వెలయుచుండు | నాహ్వయములుకనివత్తకన్యకుగిరిశ | శ్లేష్ఠ
కన్యనాఖ్యలై ఊనివెలయు | నప్పయననక్కయనఁ గజం
ద్రాధమకుట || టీక || అమ్మ - తల్లి - అవ్వ - కన్నది - అనగా
నీరన్ను - మాతృనామంబులొను - అబ్బ - అమ్మ - తండ్రీ - అన్న
అననీరన్ను - పితృనామంబులొను. తోడఁబుట్టు - సైదోఁ
డు. తొఁబుట్టు. అననీరన్ను - సోదరనామంబులవును - తోడి
కోడలు - తనకు సమానమైనకోడలు - ఏరాలు - అననీ
న్ను - పెంమిటితోఁబుట్టిన వాఁభార్యకుపేళ్లుగా నొప్పు
ను. చెలియలు. చెల్లెలు - అననీఁన్ను. కన్య కన్యకు పేళ్లు
గానొప్పును - అప్ప - అక్క - అననీఁన్నుఁబడచంద్రాధమ
కుట. శ్లేష్ఠ కన్యకుపేళ్లయిభూమిలోనొప్పును ||

నీ || మొగ్గుకుఁబెళ్లగు ముగుదయనఁ ముద్దరాలనగోలన
బేలయనఁగ | గట్టివాయియనఁగ గయ్యళియనరాగయ
సధూర్తసతీకనాహ్వయములమరు | నైదువఁగము త్రయ
దువనఁగనైదువరాలనగఁ బుణ్యయవతి వెలయు | వృత

సతీకాంధ్ర నామసంగ్రహము - దేవవగ్గు - 32

చిరంటికి నాఖ్యలెనఁగు బేంటాలుచాఁగను జక్కిని నాధని
 ౧౩ | గేస్తురాలను నాఖ్య చేయఁగోణివెలయు | నాలుపెండ్లా
 మురాణియిల్లాలనంగ | భార్యదనరునుదొత్తనిబాసెగు
 న | నరపుడనదాసికాఖ్యలౌ రళంత టిక || మగగ-చుద్ద
 రాలు - గోల - బేల - అనఁగానీరమ్మ - మగస్త్రీకిపేళ్లు-గ
 ట్టివాయి- గట్టినోరుగలది - గయ్యళి - గాగ-అనఁగానీక
 న్నుధూగస్త్రీపేళ్లుగానమరుచు విమచ-ముతైదువ- అయి
 దువరాలు - అనఁగానీకన్ను - పుగ్యస్త్రీపేళ్లుగా నొప్పు
 ను - పేరంటాలు- జక్కినిఅనఁగానీమ్మచనిపోయినము
 తైదువపేళ్లు. గేస్తురాలు - అనఁపేరుచేతగృహస్తురాలా
 పును- అలు- పెండ్లాను- గాణి- యిల్లాలు-అనీరమ్మ
 భార్యపేళ్లవును-తొత్తు-బానిసె - వగవుడు- అనఁగానీకన్ను
 దాసికిపేళ్లవు ||

సీ || :న్నియకన్నెనాఁగన్యకుఁబేల్లొ వృజవరాలుకొ
 మరాలుజన్మయిన - యావనదగుఁబ్రోడయనగట్టి వయ
 నుదియనప్రాధదాల్చినీయా హ్వయములు | ముసలిమిండ
 లకోరముప్పది యారేండ్లుచనినదియను పేళ్ల నెనయలాల
 ముసలిమిదియ పెద్దననివి యాఖ్యలైతనరువృద్ధాం గనకు

30 సతీకాంధ్రనామసంగ్రహము - దేవవర్గు.

ను । చెడిపెరంకులాడి చెడ్డతొగ్గలి వెలి । చవులుగనినద
నంగజారదరు । నలువిటులదూతయెడకాండుకుంటెని
కాండన గండరుగొళకరే॥౫॥ టీక॥ న్నియ - కన్నె - అ
ననీఅన్నకన్యకపేళ్లు - జవరాలు - కొమరాలు-జవ్వని అ
ననీ 3 న్నుయావని స్త్రీపేళ్లు. ప్రోడ- గట్టివయసుది- ధృఢ
మయినవయస్సుగలది అనగానీఅపేళ్లున్ను । ప్రౌఢ స్త్రీధరం
చును సరిపెండలికొంగ-మనస్సయా రేండ్ల చానది-ము
ప్పయాలు సదస్సగమలవయస్సులది - అనగానీరన్న
లోల స్త్రీపేళ్లు - మసలి-మదుసలి-మదియ-పెద్ద-అననీర
న్నపద్ధస్త్రీనామములుగానొప్పుచు- చెడిపె చెడనరంకు
లాడి వ్యభిచరించినది- చెడ్డతొగ్గలి-చెడిపోయిన స్త్రీవెలిచ
వులుగనిది - జారభావములుగ్రహించినది - అననీరన్నజా
ర స్త్రీపేళ్లుగానొప్పుచు-ఎడకాండు - కుంటెనకాండు-విటివి
టులను సనకూర్చేవాండు - అననీ అన్న విటులదూత పే
ళ్లు॥ తే- గీ ॥ వేల్పుబానిసెవెలయాలువేడ్కుకత్తెలంజబో
గముచాన వెల్లుటకత్తె । పడవుచెలియాటచేడియ గడచక
త్రై యనంగనివేశ్యకాఖ్యతొనగనివేశ ॥ టీక ॥ వేల్పుబాని
సె - దేవతలకుబానిసె- వెలయాలు - క్రయచానకువచ్చే

సటికాంధ్రనామసంగ్రహము-దేవవర్ణ. 37
 స్త్రీ - వేడ్కుకత్తె - వేడుకగలది - లంజె - బోగముచాన భో
 గార్థమైన స్త్రీ - వెల్లాటకత్తె - మిక్కిలి నాట్యమును చేసేది.
 వడపుచేలి - వడుచుకొనే స్త్రీ. ఆటకడియ - నాట్యమును
 చేసే స్త్రీ. గడనకత్తె - ధనమునుగడించేది. అననీ - గం -
 వేశ్యకాంతపేళ్లు॥ ఆ . గీ॥ వెచ్చకాండబొజుగువేడుకకా
 డును॥ డండునునుపుకాండమిండగీడు॥ లంజెకాండునాధ
 రంసగుబల్లన॥ నానధేయనులుపికాహస్త॥ టీ॥ వెచ్చకా
 డుసొన్నముచ్చేనాండు - బొజు - వేడుకకాండు పిలాస
 మాగలవాండు మిండడు - నునుపుకాండ - చ్చదువైనవాడు -
 మిండగీడు - లంజెకాండు - లంజలవాండు - అననీ 2 స్తు
 టిపికాహస్త - వియలపేళ్లుగానొప్పును॥ ఆ . గీ॥ కోడెగాం
 డనగుగోడండునంగను॥ యవజనాఖ్యలొప్పుచుండు రెం
 డు॥ నాగవాసమనగనానమావేశ్యా॥ జనంబుమేళమునకు
 నవికేశా॥ టీక॥ కోడెకాండు - పిన్నవగుస్సుగలవాండు.
 గోవాండు - స్వేచ్ఛగాండరిగేవాడు. అనగనీత్తు యావన
 పుగుమనిపేళ్లుగానొప్పును - నాగవాసము. అననీగిన్ని - వే
 శ్యాజనముల మేళమునకు బేరు॥ సీ॥ నెలతుకక్రొల్లంటి
 పొలతుకమగ్దిగుమగువవాంట్రియు వడతిసడతి॥ మచ్చ

౪౦   కటికాంధ్రనామసంగ్రహము-దేవవర్ణ-

కంటివయ్యుక్తులియంతి తోయ్యెలి నవలాగలువకంటి నాతి
గోతి । పూబోడిచిగురాకుబోడిపై దట్టమెఱుంగు బోణి ము
ద్దులగుచ్చుపొన్నికొచ్చు । ప్రోయాలు విదతీగ బోడి చేడియ
యించుబోడన్నవవెలం బోణిబోటి । చానరతెవనవెదు
కచామలేమ । చెలువయెలనాగచిలుకలకొలికికలికి । లలిరు
బోడియలరుబోడి నెలత పొలతి । యనగనొప్పున స్త్రీ
పేళ్లునభ్యకేశ॥ టిక ॥ నెలతక క్రాల్లంటి । వ్రకాశించేనే
త్రములుగలది- పొలతుక- ముద్దియ- మగువ- వాల్లంటి-వి
శాలనేత్రములుగలది- మడతి-వణితి॥ పా॥వడతి- వచ్చకం
టి- వత్సయమంటినేత్రములుగలది- అతివ- ఉగ్ధలి-ఇంది-
తోయ్యలివలా- కలువలవంటినేత్రములుగలది-నాతి- గో
తి- పూబోణి పుష్పమువలె పుదువైన స్త్రీ- చిగురాకుబో
డి- చిగురటాకులవలె మృదువైన స్త్రీ- పైదలి- మెఱుంగు
బోణి- మెఱుపువంటి స్త్రీ- ముద్దులగుచ్చు-మురిపెములనిచ్చే
ది-పొన్నికొచ్చు-ప్రోయాలు- ఉదిద- తీగబోడి-తీగవలె పుదు
వైన స్త్రీ- చేడియ- ఇంచుబోటి- చెరుకువలె ప్రియమైన స్త్రీ
అన్నవ- వెలది-బోణి- బోటి-చాన-తెరవ- వెలదుక-చామ-
లేమ- చెలువ- ఎలనాగ- చిలుకలకొలికి-చిలుకముక్కు వ

సటికాంధ్రనామసంగ్రహము - దేవవర్మ. ౪౧

టికండ కొలుకులుగలది - కలికితలిరుబోణి - చిగురులవలె
 మృదువైన స్త్రీ - నెలత-పొలతి అనగానీరలిన్ను - స్త్రీకి
 పేళ్లు॥ ౧॥ చెలిమినేస్తంబపొందునా స్నేహమమరు । న
 చెల్లియనుంగుసంగాతనేస్తకాడు । సంగడిదనఁచెలికా
 డసంగ దమరు । స్నేహితులకు సమాఖ్యలు శ్రీమహేశా॥
 టిక॥ చెలిమి-నేస్తయి-పొందు. అనఁగీతన్ను- స్నేహమన
 ఁపేళ్లు నెచ్చెలి-అనుంగుసంగాతి- నేస్తకాడు- సంగడికు
 చెలికాడు. అనఁగీతన్ను స్నేహితునకు నామములుగా నొ
 వ్వును । సీ । దొంగ తెచ్చెలికాడు దొరకోలు సన్నాసి
 మచ్చెత్తెబడికాడుచుడిగఁడువు । తెరవాటు కాఁడుగ
 తెరదొంగచేవాడికాడువల్లడికాడుగన్నకాడు । ముని
 మచ్చగడిదొంగ యన దస్కరాఖ్యలౌ జెండిపోఁడుగ రా
 నుమొండికెట్టె । టకటా కుటాటోటు ట గులాడి పిసాళి
 టకరి మడికాడు తపళికాడు । కల్లరీమ గొంటుకై
 లాట కాడు చెడుకు । జేరజము కచ్చితుడుదోసకారిచె
 నఁటి । పాలనుడు సాలిఘాసింబు వలువతులువ । కూళగ
 డసనవ ర్తిలుగజచుపేళ్లు॥ టిక॥ దొంగ తెచ్చెలికాడు-బం
 దిపోటువేసేవాడు - దొరకోలుసన్నాసి వేవములువేసిన
 మ్మించి వెనకస్సొన్నెత్తుకొని పొయ్యేవాడు ముచ్చెత్తు

౪.౨ సటీకాంధ్రీరానసంగ్రహము - దేవవర్గము -

డికాండు- మడిచువిడుపు - సొన్నుడిపిప్పువాడు- తేరవా
టుకాండు- శ్రోవలోనుండి దోచుకొనేవాండు- కత్తెరదొం
గ- నగలుకత్తిరించుకొనేవాండు - చేవాడికాండు చేబల
ముగలవాండు- వల్లడికాండు- వల్లచూచేవాండు- కన్నకాం
డు- కన్నమువేసేవాండు- మురిచుచ్చు- గడిదొంగ- ట్టమై
సదొంగ - అనసీగెన్నదొంగకుశేల్లవును - జెడిబోతు-
వందబుద్ధిగలవాండు - గగనుముండి- ట్టె - మొండితనము
చేసేవాండు - ఒకటొంగ- టూటూటుటక్కులాడు - అబద్ధ
ములాడేవాండు- పినాళి ట్కరి ముడికాండు- రవళికాడు
కపటముగలవాండు కల్లరిడు- అబద్ధములాడేవాండు- గొం
టుకైలాటకాండు జగడములాడేవాండు - చెడుగుబేరజము-
కుళ్ళితుడు- దోసకాడిచెనటి- పాలసుడు- నాలిభూతిమి -
పలువతులనకూళి- గడుసు - అనసీరన్ను - కళ్ళితెజనుల
కుపేల్లవును॥

ఆ॥ గీ॥ పాపబుధునిఁ జిలుతఁబట్టిండ్లనంగను । గూసనినువు
విడకఁజూల్చె । గూసంగళిశుసమాఖ్యలును కొమరుండు నా
గొడుగునా ఉమాంబులయె ॥ టక ॥ పాప-బుధుత-
ఁజిలుత- పట్టి- కం - కూన- నినువు- శిక్ష- ట్టె- బొట్టె
జువనీ- వి- శివునమేలు - కొమగుండు - కొడుకు

సతీకాంధ్రనామసంగ్రహము - దేవవర్ధ. ౪౩
 సనీతిన్ను - కుమారునిపేళ్లు || ఆ || గీ | పటుసమాఖ్యలగును
 వసుధలోఁగొలడిక | వాడనఁగ బడుచు వాడఁగ | బిన్న
 వాఁ డనఁగఁ జిన్నవా డఁగఁగను | వినునగుణసనాధ పిశ్వ
 నాధ || టీక || కొలడికవాఁడు - పడుచువాఁడు - పిన్నవాఁ
 డు - చిన్నవాఁడు. అసనీరన్ను శ్లాఘింపబడినగుణములతో
 నొప్పియున్న ఓపిశ్వనాథ బాలనామములు ||

స్తీ || గిటుకపొట్టికఱచ గిట్టగుజ్జనగ వామన డొప్ప జను
 నవస్తానీపేళ్లు - వెదుగువెరు వెట్టివీడివేడి వె గలివెం
 బరవిత్తునఁగ | జతురనకునుబేళ్లు జాణఁదంబవలంతి వెర
 వప్రోడనేర్పరియనఁగ | బ్రహ్మవాఁడు రూపరిచూడగల
 వాఁడు చక్కినివాఁడునా జగతిబరగు | సుందరాకారవం
 తుండు సొగసుకాఁడు | వన్నెకాఁడ శృంగారివసుధవెల
 యు | సంధకునిపేళ్లుచీఁకుగడ్డనఁగమూగ | మూవయనమూ
 కనామంబుదేవదేవ || టీక || గిటుక - పొట్టి కఱచ - గిటుగుజ్జ
 అఁగనీగన్నవామననిపేళ్లు - వెదుగు-వెరు-వెట్టి వీడి-
 వేడి-వెంగలి- వె బరవిత్తు - అనగగీరి - అస్త్రానామంబు
 లపున-జాణ-దంబ-వలంతి - వెవరి-ప్రోడ-నేర్పరి - అఁగనీ
 కన్నచతురనకునామంబులు - బ్రహ్మనివాఁడు - సుందరమ
 యినవాఁడు - రూపరి - రూపవంతుఁడు - చూడగలవాఁడు

౪౪   గట్టికాథధ్రావమసంగ్రహము - దేవవర్ధు,
 చూడదగినవాఁడు- చక్కనివాఁడు- చక్కనైనవాఁడు- అ
 నగానీరన్న- సౌందర్యముగలవానిపేళ్ళివును- సౌగంధికా
 డు- సౌగంధి నవాఁడు- వన్నె కాఁడు- కాంతిగలవాఁడు- అ
 ననీరన్న- శృంగారవంతుని పేళ్లైన- చీఁకు- గడ్డి- అననీర
 న్ను- అంధతుఁగునామము- మూగ- మూఁప అ-నీరన్న
 ఓదేవ దేవమూకనామంబులుగా నొప్పును॥

క॥ కాయముపేళ్లయివెలయును। మేయననొడలనఁగమే
 నుమెయియు భోగ్య। ప్రాయముపేళ్లగుబరువము। పా
 యముజవ్వనమునఁగభావజదమః॥ టీక॥ మే. ఒడలు-మేను.
 మెయి - అననీరన్న - శరీరముపేళ్లయియొప్పును- వరువ
 ము-పాయము-జవ్వనము- అననీరన్న- యావనమపేళ్లగు
 చుండును॥ లే॥ గీ॥ నెలులునెఱకలువెంట్రుకలు-గురులనం
 గ। గొప్పుతురుమువేలి క్రొవ్వెదలునం॥ గేశధమ్మిల్లము
 లుమించుగీలుగంటు॥ క్రొమ్మడి-నం॥ గేశబంధమ్మగుభ
 వ॥ టీక॥ నెలులు-నెఱకలు- వెంట్రుకలు-గురులు- అఁగనీర
 న్ను- కేశములపేళ్లు- కొప్పు- గురును- వేలి - క్రొవ్వెద-
 అననీరన్న - దమ్మిల్లమునకు పేళ్లవును - కీలుగంటు- క్రొ
 మ్మడి- అనగనీరన్న కేశబంధముపేళ్లుగా నొప్పును॥

సతీ శాంతి గామ సం గ్రహము - దేవవర్ణ. ౪౫

తే॥ గీ॥ నానలు నెన్నొసల్పుదురు నెన్నుదురు నాఁదఁద॥ ద
నరుఘాలంబు చూడీ-చూఁనఁగనొప్పు॥ నాహృయమలీ
క్షుగామునకునక్షికాక్య॥ లలరుఁగననుకన్న నానభి॥ కేళి॥
నానలు- నెన్నొసలు- నదురు- నెన్నుదురు- ౪ న్ను-ఘాలం
బుపేళ్లుజూడి- చూపు- అనగనీ ౨ న్ను- ఈక్షణము నకు- బే
ళ్లుగానొప్పుచు- క్క- కమ- కన్ను- అననవి ౩ న్నునేత్రము
నకుఁబేళ్లు॥ క॥ వీనులునాజెవుఁనఁగా॥ జానుగలన నా
ఖ్యలమరుత్ర ఇంబులకుం॥ గౌనునడుమునాఁగానభి॥ ధాన
ములకుమధ్య గలకఁధరుజేందుధరా॥ టీక॥ వీనులు- జెవు
లు జానుగులు- అననీ ౩ న్ను- త్రవణమలకుపేళ్లుగానమకు
ను కౌను-నడుము- అనగనీ ౨ న్ను- మధ్యమనకునామములు
తే॥ గీ॥ అక్కరొమ్మెదచోరనానలకువత్తు॥ మాశ్శమున
కొప్పుచుండు నాఖ్యలుమొగంబు మోరమోచనఁ బేళ్లొ
ప్పుచూరువులకుం॥ బెండొడయనంగఁగరువుచానందీవా
హ॥ టీక॥ అక్క- అొమ్మ- ఎద-చోర- అనగనీ ౨ న్ను-
వత్తుగలమునకుపేళ్లు- మొగంబు- మోర- మోము- అననీ ౩
న్ను- చుఖముపేళ్లుగానొప్పును - పెండొడ - కురువు- అను
నీ ౨ న్ను - ఉరువునకుపేళ్లుగానొప్పును॥

తే॥ గీ॥ వదనగుముయొప్పునోరునావాయి నాఁగఁబలు

౪౬ గతీకాంధ్రీనామసంగ్రహము - దేవవర్మ.

వలునాఁ దంసంబుపేళ్లువెలయు | బెరివాతెరమోవియ
స్తేళ్లువారు | చుం - నోప్తంబుశీతా, శుఖం మాళి || టీ ||
నోరు కాదు - ననిత్తు - వని - బేర్లు, నొప్పు
ను-వల్లు - ఆనత్తు - ది - నేళ్లు, నొప్పును.
పెద:- వాఁడు మో అననీకపెట్టెనె. ఓశీతాశుఖంబ
మాళి- ఓత్తంబొప్పు - యు* || క || ఎనగనడెందంబఁగా
వదియనఁ - గమలు - హృదయ
మనకు నా - మలకు | విడిశంబుజిప్పి శాశ్వాధీశా ||
టిక || ఎన-డెందము-పది-ఎనద | వా || ఎడ్డె - ఆనఁ
గానీగి - ఓచిశాధితి - హృదయకుఁబ్రసిగ్ధగా - మ
ములై యొప్పి* || క || కయియనఁగై నా గేలనఁ జెయి
యనఁగాఁజెయ్యి, ఁజేవాహస్తా | వ్యయం లగనన్న
పూర్ణ | ప్రియవల్లభగ శికాపరివ ని-యా || టీ || కయి-
కై - కలు-చెయి-చైచెయ్యి- చే - ఆ-గానిఁగి - కాశీస
టాము - స్థానముగాగలయెయ్యిపూర్ణ ప్రియ - హస్త
మనకుపేళ్లు* || క || లోఁజెచ్చననఁచెయ్యఁన | గాఁజె
ల్లంబేళ్లురెండుకరతలమునకు || మీఁజెచ్చనఁగాఁబెడచె
యి-నాఁజనుఁగరచరమభాగచామయలశివాః || టీకి || లోఁజె
య్యి-లోపలగానంబుచెయ్యి - అఱచెయ్యి - అఱచెయ్యి-

సతీకాంధ్రీనామసంగ్రహము - దేవవర్ధ. ౪౭

లోవలిచెయ్యి - అనఁగా నివి అన్ను - కిరతలమనకుపేళ్లు
మీఁజెయ్యి - మీఁదుగానుండడుచెయ్యి - పెడచెయ్యి - పెద
గానుండడుచెయ్యి - ఈ అన్ను - కిరచరవిభాగముపేళ్లు॥

ఆ.గీ॥ పొట్టడొక్క - డుపుబొజ్జబొజ్జనంగ॥ నొప్పుచుం
డునాఖ్యలుదరచునకు॥ నాభిబిందునకునామధేయము
లగుబొడ్డునాగచటిమిబొక్కినంగ॥ టీక॥ పొట్ట-డొక్క
కడుపుబొజ్జ-బొజ్జ- అనఁగీగన్ను - డిరమునకుపేళ్లుగా
నొప్పును-బొడ్డు- పొక్కిలి- ఈ అన్నునాభిబిందునకునామ
ములు॥ గీ॥ వెన్ననంగనువీపునావెనుకేమేను॥ నాగచర
మంగచునకొప్పునామములుగ॥ బుట్టెలపాలనగబన్గు
పుయనంగ॥ ఫా॥ మనకాఖ్యలైయొప్పుఫాలనేత్ర॥

టీక॥ వెన్న-వీపు- వెనుకేమేను- ఈ అన్ను- స్వస్థభాగమునకుపే
ళ్లు- పుట్టె- పాలపాలు- పున్న- పుయ- అనఁగీ కిరన్ను ఓఫా
లనేత్ర - ఫాలచునకునామములగును॥ క॥ అక్షానంగ
నంజమునఁగా॥ బుడమింబడంబునకునామములువిసిల్లె॥
మెముకుత్తుకట్టుగొంతననడగుగళంబునకుఁబెల్లనం॥ ధ్వ॥ నీ॥
టీక॥ అగు- ఆంజ - ఈ అన్ను - భూమియందుపాదము
నకుపేళ్లుమెడ- కుత్తుక- అట్టుగొంత- ఈరన్ను- గళంబు

౪౮ సతికాంధ్రీనామసంగ్రహము - దేవవర్గము.

నకునామములగును* || ఆ || గీ || బువ్వవంటకంబుబోనంబు
మెతుకకకూ॥ డోగిరము ప్రసాదమోరెమనఁగ । నన్నము
వ్వంశేలమరుబుట్టంబు దువ్వలువచీరె కోకవలువయనఁగ॥

టీక॥ బువ్వ- వంటకము- బోనము- మెతుకు- కూడు- ఓగి
రము, ప్రసాదము. ఓరె- ౧- ౨- అన్నమునకునామము
లు- పుట్టము- దువ్వలువ- చీరె॥ పా॥ చీర- కొక- వలువ- ఈ-
న్న- ప్రాయమునకునామములు* || తే॥ గీ॥ మెనవెనారోగి
ణమునరై మెక్కెజనియె । గుడిచెనారగించె॥ సావడియె
నమలె । సావడెనంగనావ్వు భోజనముచేసె । ననుటకివి
యాఖ్యలపుశయభక్తేశ॥ టీ॥ మెనవె॥ పా॥ మెనగె- ఆ
రోగిణమునరై ॥ పా॥ ఆరోగిణమునరై- మెక్కెతి
నియె- గుడిచె- ఆరగించె- సావడియె- నమలె - సావడె-
ఈగిగన్న - భోజనముచేసెననుటకుపేళ్లు॥

క॥ నానయన సిగ్గసిబ్బితి । నానివిప్రీడావదంబు నా
మంబులగు॥ చానముచేయుటపేళ్లుగు । నానుటద్రావు
టనద్రాగుటనఁగ్రోలుటన॥ టీక॥ నాన- సిగ్గ- సిబ్బితి-
ఆనఁగనికన్నులజకుపేళ్లువును. ఆకుట. త్రావుట. త్రాగు
ట. చానముచేయుటపేళ్లు॥

౪ సతీకాంధ్రీవావసంగ్రహము - మానవవద్దు. ౪౯.

అ॥ గీ॥ తథియవత్సేగంబుతెలెహరివాణంబు తట్టకంచను
 నఁగదనరుచా॥ జెల్లఁజవకమునకు బేళ్లుడబ్బు॥ కోర॥ గి
 న్నెయనఁగరజతగినివాస॥ టిక॥ తథియ- వత్సేరము- తెలె.
 హరివాణము - తట్ట- కంచము - అ నీలన్నభోజనపాత్ర
 లగుపేళ్లు॥ డబ్బుర॥ పా॥ డబుర- కోర- గిన్నె- ఈరన్నపా
 నపాత్ర పేళ్లు॥ తే॥ గీ॥ వఱకిబేళ్లొప్పుజోతదండయజోహ
 రు॥ మొక్కుజేజేయనంగ గేలొగ్గిచెగొలిచె॥ నెరఁగె
 జేమోడ్చెననమస్కృతియొవర్చె॥ ననుటకివి యాఖ్యలగు
 నీశ చుభ్రకేశ॥ టిక॥ జోత- దండయ- జోహారు - మొక్కు-
 జేజేఅనఁగగిన్నె - నమస్కారమునకు పేళ్లుగానొప్పును.
 కేల్లొగిచె-చేతులుజోడించె- కొలిచె. ఎఱగె- చేమోడ్చె-
 చేతులుముకులించె - ఈర న్నునమస్కారముచేసేననుటకు
 పేళ్లు॥ తే॥ గీ॥ ఒప్పుశయనించెనుటవన్నుండెబండ-బవ్వ
 లించెబుండెనుబవ్వళించె॥ నత్తమిల్లెనఁకె॥ ఎఱిమిత్తసజ్జ
 వరువు॥ వాస్తవదగునయ్యఫాలసేతె॥ టిక॥ వన్నుండే॥ పా॥
 వరుండే-నండే బవ్వడించె- వరుండే- బవ్వ? చె నత్తమిల్లె-
 అగ గానీలి న్నుశయనించె. ఎటకు పేళ్లుగానొప్పును - మెల్ల-
 సెన్ద॥ పా॥ సజ్జ-వరువు- పానవు- అననీరన్న-శయ్యకు పేళ్లు
 గానొప్పును॥

౫౦ నటికాంధ్రీనామసంగ్రహము - మానవవర్ణ

తేగీ॥ ఒప్పుధ్వనిపేళ్లురొదయననులివునాగ । నద్దనంగ
నుగూతనాజప్పడనగ । నలుకుడన రోదనముసే సెననుట
కాఖ్యలెనగునరచెనునాపోయేనేడ్చెననగ । టీక ॥ రొద-ను
లివు-నద్ద-కూత- చప్పుడు- అలుకుడు- అనగానీ-న్న-ధ్వని
కిపేళ్లుగానొప్పును. అరచెను- వాపోయెను. ఏడ్చె- అనగానీ
కెత్తురోదనము సేసెననుటకుపేళ్లు॥

క॥ అగుబేళ్లునీరువట్టన । దగదప్పియు దూవయనఁ
గదాహంబునకన్ । నగవునగునవ్వునవునా । నగునాఖ్యలు
హాసమునకునగజాధీశ॥ ౩౫॥ టీక॥ నీరువట్టు- దగ-దప్పి-
దూవ-అనునీరన్నదాహమునకుపేళ్లు-నగవు- నగు- నవ్వు-
నవుఅనునీరన్నహాసమునకుపేళ్లువును॥

కీ । చాగమనబుడుకనంగా । నీగియినానిడుటయనఁగ
నీవియనంగా । తేగమనపెట్టునాగను । త్యాగమునకునాఖ్య
అగుచుధరబరగశివా । టీక । చాగమ- పుడుకు- ఈగి-ఇ
డుట-ఈవి- తేగము-పెట్టుట. అనఁగానీలిన్ను - ఓశివా.
త్యాగమునకుపేళ్లుగుచుధరలోనొప్పును ॥ ఆ - గీ ॥ అలసె
దెంసె మాత్రెనలసె నదికెచెందె । పొందెదోరసె కూడె
నొందెనెనెన్సె । ననగన క్తమయ్యెననుటకునివియాఖ్య । అగు

సతీకాంధ్ర సామసంగ్రహము - మూలపద్యము. ౫౧
 గీతకయ్యాశయధృకేశ|| ౩౬|| టీ|| అలసె-బెరసెఁపాతై. కల
 సె. అదికె-చెందె-పొందె-జొరసె-కూడె. ఒందె-ఎనసె-అ
 నంగనీగిగన్ను సక్తమయ్యెననుటకుపేళ్లు|| ఆ - గీ || ఎడసె
 బాసెవేరుపడెఁబురివిచ్చెనా। నలరుభేదమయ్యెననుటబేళ్లు
 స్వపశమయ్యెననుట కకుఁబేళ్లులోనయ్యె నగ్గమయ్యెననఁ
 యసమనేత్ర|| టీక|| ఎడసె-పాసె-వేరుపడె పురివిచ్చె- అన
 నీరన్ను భేదమయ్యె ననుటకుపేళ్లు - లోనయ్యె-అగ్గమయ్యె
 అనఁగనీగిన్ను ఓఅసమనేత్ర స్వాధీనమయ్యెననుటకుపేళ్లు
 పురు|| ఆ - గీ || ఆరుగృహీతమయ్యెననుటకుఁబేళ్లుగ। వడి
 యెఁజేపడియెనుబట్టువడియె। జిక్కువడియెఁదగిలెజిక్కుఁ
 దగుల్పడె। ననఁగనునివేశయధృకేశ|| టీక|| అగఁడియె-చే
 పడియె-పట్టువడియె- చిక్కువడియె- తగిలె|| పా || తవిలె-చి
 క్కు-తగుల్పడె అనగనీగిన్నిగృహీతమయ్యె ననుటకుపేళ్లు
 గానావ్వు|| తే- గీ || అనియెనొడివె వక్కాణించెనాఁడె
 జెప్పె। ఎనిచెవాక్రుచ్చెబలికెనాజనువచించె। ననుటయా
 లించెనాలకించెనువినెను। నలరువివియెనుశ్రుతుడయ్యె నను
 టబేళ్లు|| టీ|| అనియె-నొడివె- వక్కాణించెను-అడె-చెప్పె-
 ఎనిచె- వాక్రుచ్చె- బలికె- అననీగిన్నివచించెననుటకుపేళ్లు-

౫౨ నటీకాంద్రీన మసంగ్రహచూ-మానవవర్గ.

అలిచె అలికించెను- నెను-పనియెను. అన గనీరన్న శ్రు
తుండయ్యెననుటకుపేళ్లు || క || కనియెను చూచెను గాచెను |
గనుగొనె గన్గొనె నంగం గలయవి పేళ్లై | చను నీక్షిం
చెనుటంటకు | ఘనతరగోరాజగమనకాయజదమనా || టీ || క
నియెనుచూచెను- కాంచెను - కమగొనె-కన్గొనె - అననిగ
న్ను - గొప్పవృషభమునెక్కితిరిగేయొమన్త్యధశశ్రుడా వీ
క్షించెనుటకుపేళ్లు || క || చనుగృతగమనడనయ్యెద | నను
టకునామంబులగుచూచనినరిగెద || జ || యెదబోయెద నే
గెద | బనినినియెదన నెమనట్టివలుకులురుద్రా || టీ || అరిగెద |
చనియెద- పోయెద. ఏ గెద-వనినినియెద . అననీవలుకులు .
న్ను- కృతగమనుడ- నయ్యెదననుటకునామంబులు ||

అ || గీ || ద్విగుణమునకభిఖ్యలగునిబ్బడిమ్మడి | జంటదం
టదగుయు | జమిలిరెండ యినుమడనగమిధునమునకాఖ్యల
గుజోడు | దోయికవయవంగధూతకలుష || టీ || ఇబ్బడి. ఇమ్మడి,
జంట-వంట-దుగ-జమిలి-రెంట | పా || రెట్టిఇనుమడి. అనంగ
నీగన్ని ద్విగుణమునకుపేళ్లు || సీ || ఒండొక్కండొక్కయ్యె
క్కండనగునేకమీరురెండిరునాంగ సెసగద్వయము | తిగ
మూండు మూర్ఖాగంధగుద్దయితీ వర్ణవనలు నాల్గచోయ

సటికాం ద్ర నామసంగ్రహము - మానవవర్గ. ౫౩
 ననగజతుష్కః | మెనగజౌవంచయదేనన బంచకంబారు
 మూడి తైగనగనౌష్కః | పట్కంబుదగు ఋషిసంఖ్యకః జేళ్ల
 గుసతచక్రవర్తవగడవసంఖ్యపేళ్లు | దనరులునాలు గెసిమిది
 దచ్చియనఁగ | బరగునీర రుపఁ డ్రెండుబార కనగ | ద్వాన
 శమునకునాఖ్యలౌధరణియందు | శైలజానాన ప్రవధసం
 చయననాధ || టీ || ఒండు-ఒక్కండు ఒక్కండు-ఒక్కండు. అన
 నీరన్న ఏ మునక పేళ్లు. ఈగు-రెండు-ఇగు. ఈకన్న
 యమునకుపేళ్లు. తిగ-మూడు-మూర్. అననీకన్న ప్రయ
 మనకుపేళ్లవును. తీవంచ- మూడున్న- ఒ'టి-నలు-నాల్గు-
 చౌ. అననీరన్న చతుష్కము పేళ్లు. చౌవంచ నాల్గున్న-ఒ
 కటిన్ని-ఐదు-ఏని-అననీకన్న పంచకము పేళ్లు || ఆటు. ఇరు
 మూడు-రెండుమూళ్లు. ఇతిగ. అననీకన్న- పట్కంబున
 కుపేళ్లు-ఏడు- సత-చక్రవర్తవగడ . ఆరును- ఒకటిన్ని అననీ
 కన్న సప్తసంఖ్యక పేళ్లు. ఇరు నాలుగు- రెండు నాల్గులు-ఎ
 సిమిది - దచ్చి. అననీకన్న- అష్టసంఖ్యపేళ్లు. ఈరాటు-
 రెండొక్క- పదిన్ని రెండును- బార - అననీకన్న ద్వాదశ
 సంఖ్యకు పేళ్లు || తే || గీ || జగనూదేన జారెని నుక వెల్లె
 బాతే బరచెను చొలఁగె నన్పలుకులెల్ల | నవనిలోను బలా
 యితండయ్యెననుట | కాఖ్యలై యొప్పు చంద్రేఖా వతం

౫౪ సతీకాంధ్రీనామసంగ్రహము - మానవవర్గ.

స॥ టీ॥ జరిగెను. ఊడెను-జారెను. ఊకె-వెల్లె- పాతె-వ
జెను - తొలగె - అనీగొన్ని ఓచంద్రరేఖావతంస- వ
లాయితండయ్యె ననుటకుపేళ్లు॥ క॥ వేంచేసెను వచ్చెను
జను । దెంచెనువిచ్చేసె నగుదెంచెనునావే । తెంచెననన
య్యె నాగతుఁ । డంచుకబలుకుటకు నాఖ్య లంబరకేశా॥
టీ॥ వేంచేసెను-వచ్చెను-చనుదెంచెను- విచ్చేసెను- అరుగు
దెంచెను - ఏతెంచెను- అనీగొన్న - ఆకాశము సిగగాఁ
గల ఓళివా - ఆగతుడయ్యెననుచు పలుకుటకుపేళ్లువు॥

తే॥ గీ॥ నాడునుతనాటనుండియు నాటగోలె । నాటబట్టు
నాడుమొదలునాగనాహ్వ । యులయ్యెదదారభ్య మ
నుటకవని । వినుతకరుణాసనాధశ్రీశ్వనాధ॥ టీ॥ నాడును
తె- నాటనుండి-నాటగోలె- నాటబట్టి- నాడుమొదలు. అన
గానీ౫౫. ఓయిశ్రేష్ఠమయిన- దయతోఁగూడిన. శ్రీశ్వ
నాధతదారభ్య మనుటకుపేళ్లు॥ తే॥ గీ॥ వైరమ నకుధర
సమాహ్వయము లవరుఁ । గంటుపగ మచ్చరము సూడు
యెంటమయన । వలపుకూమిమేలునానలరుఁబేళ్లు । మో
హమునకుకారదాంబుధనిధాం॥ టీ॥ కంటు-పగ-మచ్చర
మ-సూడు-బాటిమి. అనీ౫౫. వైరమనకుపేళ్లువును-

సతీకాంధ్రసామసంగ్రహము - మానవవర్ణము. ౫౫

వలపు-కూమి-మేలు-అననీకెచ్చు-మోహమునకుపేళ్లవును॥
 క-పెనుకువజగడము కల్యణం | బనిబవరము కలను చివ్వ
 యాలముపొట్లాట-టనదురమనచోరనంగా | జనుయద్ధంబు
 నకుంచేళ్లుచంద్రార్థధ ౧॥ టీ ॥ పెనుకువ-జగడము-కల్య
 ము-బని బవరము-కలను-చివ్వ - ఆలము-పొట్లాట-దుర్
 ము-పోరు అనగానీగిన్ని యద్ధమునకుపేళ్లవును॥
 ఆ॥ గీ ॥ సదమదంబుచేసెజక్కడెనుగ్గాడె | జదిపెచివ
 మడచెచె జంపె-గడపె | నురుముజేసెద్రుంచే బరిమార్చె
 దెగటార్చె | మన్నిగొనియె దునిమె-మడిపె ననగ ॥ ౪౯॥
 తే ॥ గీ ॥ హతముగ గావించెననుటకు నాఖ్యలనియె | మనిపె
 నెలెంబ్రకించె నైబ్రోచె | సాకెనననాన్వసాఖ్యలసరవి
 తోడ | నరయంబోషించెననుటకున వికేశ ॥ ౫౦॥ టీ ॥ సదమ
 దంబుచేసె-చక్కడె-నుగ్గాడె-చంపె-వీచమడచె-చం
 పె-కెంపె-నురుముజేసె - ద్రుంచె-వరిమార్చె - దెగటా
 ర్చె-మన్నిగొనియె-దునిమె-మడిపె - అనగనీగిన్ని వధి
 యించె ననుటకు సామములు - మనిపె-ఏలెను. బ్రహ్మకించె
 మచ్చె-ప్రోచె-సాకె-అనగనీగిన్ని పోషించెననుటకుపేళ్లు
 క ॥ ధరలోకూరాహ్వయములు - చిరగుణమునగాడనం

౫౬ సతీకాంధ్రీనామసగ్రహము - మానవవర్గం.
 గబంటనగాబా । టరియనవడగలవాడన । బిరుదనవాడి
 మగడ ౮ భీమకేంద్రీ టీ ॥ మెనగాడు - బటు-బోటరివ
 డిగలవాడు-బిరుదు- వాడిమగడు- అనగగీడున్ను - శూ
 రునకుపేళ్లవును॥ తే । గీ ॥ బాసటయనంగ దోట్టాటునా
 సమాహ్వా । యంబులగుచుండురెండుసహాయమునకు । నా
 భిల్లు శుభంబునకులగ్గనంగబాగ । నంగమేలులెన్నయనం
 గనీశ॥ టీ ॥ బాసట-తోట్టాటు - అనగగీడున్ను సహాయము
 నకుపేళ్లవుచుండును లగ్గు-బాగు- మేలు-లెన్న - అనగగీడు
 న్ను శుభమునకుపేళ్లు॥

ఆ. గీ ॥ కూలెనీల్లెజచ్చెకాలంబుచేసెను । కెడసెసమ
 సెచారెమడిసెశెల్లె । బెదవిదురవోయెబిడ్డె దొరగంతు
 గొనియెననుటపేళ్ల గున్నతునకు॥ టీ ॥ కూలెనీల్లె - చచ్చె-
 కాలంబుచేసెను- కెడసె-సమసెను- ఆరె-మడిసె-చెల్లె-పె
 ద్దఃదురవోయె-బిడ్డె-దొరెను-గంతుగొనియెను - అనగానీ
 గతిన్ను మృతునకుపేళ్ల గును । సీ ॥ తిప్పనై నదిగానం దిన్న
 నై నదిగానబాణై నదనగబాగై నదనగ । నాణైపై నదనవి
 న్నాణమై నాగానమానై నదనగ లెన్నై నదనగ । భిన్న
 నై నదిగానజెన్నై నదననలునై నదిగానగం జెన్నై నదనగ
 గ । టానినినయదిగాననానరిందన జొక్కటమై నదనగజక్క

సటికాంధ్రనామసంగ్రహము - మానవవర్ణము. ౫౭

నిదన X । సొగసైనదనఁగని సొంతైనదనగొమరైనదియ
 నగొనబై నదనఁగ । దోరమైనదన సింగారమైనదియన మే
 లైనదనఁగ పెచ్చైనదనఁగ । మురువుగలయది యొప్పైన
 దొఱపుగలది । యందమైన తనరిన లొన్నటి । దనగబరది
 నదపిపేళ్లుదసరుదుండు । వంజులంబై నదనుటకుమదనదమ
 నట్టితిప్పనైనది- తిన్ననైనది- జొన్ననది- బాగైనది- నా
 జేమైనది - విన్నాణమైనది- మానైనది - లెన్ననది పిన్న
 నైనది- చెన్నైనది- నలువైనది- చెల్వైనది- పొసరినయది
 ఒనగినయది - చొక్కటమైనది - చొక్కిది - సొగసైనది-
 సొంతైనది- కొమ్మలైనది- గొసబైనది- తోరమైనది- సింగ
 రమైనది- మేలైనది- మెచ్చినది - ముగవుగలది - ఒప్పై
 నది- ఒఱపుగలది - అందమైనది - తనరిన - అలరినట్టిది-వ
 రగినది- అనితెగిపేటున్న - ఓయిమదనదన - వంజులం
 బైనదనుటక - మనోజ్ఞమైనదియనుటకు-పేటుగానోప్పను॥
 దే॥ గీ॥ కపురమనఁగవ్వరంబనఁగ । ద్రుమన పుడమియ్యర
 మొప్పుతాంబూలమొప్పు । వీడియమ వక్కలాకులు- డెము
 తన్నంబువీడెంబు వీశ్యమనంబు గారి ॥ టీక ॥ కపురము-
 కప్పరము-కప్రము- అనితెగిన్న - కర్పూరము-పేళ్లు-వీడియ
 ము-వక్కలాకులు-విడెము - తిమ్మలంబు వీడెము-వీశ్యము-

౫౮ సుటికాంధ్రనామసంగ్రహము - మానవవర్గ-

అనన్తమ్మ - తాంబూలమునకుపేళ్లవును॥

తే॥ గీ॥ వెలయుచుండునుసిరిలచ్చి కలిమియనెడు పేళ్లు
సంపదకెద్దడిపేదరికము । లేమినిప్పచ్చరమునెవ్వలేమివనఁ
గ । నరులదారిద్య్రమునకునాళ్ళలుగిరిశ ॥ టిక ॥ సిరి-ల
చ్చి-కలిమి - ఈకన్నుసంపదకుబేళ్లు - ఎద్దడి - పేదరికము -
లేమి-నిప్పచ్చరము- నెవ్వ - లేమిడి-ఈకన్ను - దారిద్య్రము
నకుపేళ్లవును ॥ తే ॥ గీ ॥ మగతెంబనగండననాటిమియ
నాపౌరుషమునకునాళ్ళులై పండుచుండు । నొప్పచేగయునా
చేవయు దుటుగట్టి । డటముయరిచిబిచ్చనాధ్యక్షక బేళ్లు॥
టీ॥ మగతెంబు-గండు- మగటిమి- ఈకన్ను - పౌరుషమున
కుబేళ్లుచేగ-చేర- డదుము- గట్టి- డట్ట - డరిచి- బిచ్చ-ఈ
కన్ను-దృశికిపేళ్లౌను॥ తే॥ గీ॥ బద్దులవబొంతులనఁగదబ్బర
లనఁగ । కల్లులఁగహుక్కిన జెల్లబేల్లు దరిసనశ్యమన
కునుసశ్యంబుబరగు । నిజమనఁగనిక్కువ-బనిసిక్కుమనఁగ॥
టీ॥ డద్దులు- బొంతు-దబ్బరలు- కల్లులు- హుక్కి- ఈ-
న్ను-అస్యమునకుపేళ్లు- నిజము- నిక్కువన - నిక్కుము-ఈ
కన్ను - సత్యంబునకుపేళ్లు నొప్పము । క॥ బెడ బెడబేలు
చేట్టు॥ డ్రోడవ త్రంబంగలార్చుగోరముదోసం । బిమ్ము
వెత॥ సి॥ గద । కడగండననుని పత్తగరెరమణాటిక॥

సటికాంధ్రామనంగ్రహము - మానవత్వం. ౫౯

విడవదెస- చేటు- చేట్టుటు- గొడవ- అత్రు- అంగలా
ర్పు-గోరము-దోసము- ఇడుము-వెత-కస్తీ- అంగద-కడగం
డు- అ నీగి3న్నువివత్తునకుపేళ్లు. క॥ వెలజట్టివిలువరోయ
న- గలనాడువుబదనరుచుండు క్రయనామచిత్రై. వెలయగ
వంశమనంగాంగొలమనవంగడమనంగగులమొప్పశివా. టీ॥
వెలజట్టి-విలువ-రో- అనీగి3న్నుక్రయమనకుపేళ్లైను వం
శము- కులము- వగండముఅనీ3న్నుకులమునకుపేళ్లైను॥

క॥ క్రమ్మక యెప్పటివెండియు | క్రమ్మకదిరుగ్గ మింక
మరలనగుడమనా- నిచ్చిహేవునవదంబుల | క్రమ్మకనివి
యాఖ్యలగు- హేధరచావా. టీ॥ క్రమ్మక- యెప్పటి- వెం
డియు-క్రమ్మకదిరుగ్గ-మింక-మరల- మగుడను- అనీ3 ని
చ్చివున- అనదానికపేళ్లు ॥ క॥ ఒకమరియొకపదియొకమా
టాకసారొక తేవమంగ నొకపారనగా | నొకవిదుతయొ
క్కతూకన | నొకతడవయనంగవ తియు నొకతూరియనక
తే॥ గీ॥ ఏకవారంబనుటకొప్పనిన్నిపేళ్లు. జగదబల్లగువే
మారుసారెపెక్క | మారులెన్నైనవ ర్లబరగునాఖ్య
లగుచునికబహువారంబులనుటకీశ॥ టీక॥ ఒకమరి- ఒకపది
ఒకమాటు- ఒకసా- ఒకతేన- ఒకసా-నొకవిదుత- ఒక
తూక-నొకతడవ-నొకతూరి-వా॥ ఒకపారి-అనీ3గి3న్ను-

౬౦ సటీకాంధ్రీనామసంగ్రహము - మానవవరు.

ఏకవారమునకుపేళ్లు పల్వారు - వేమారు - సారెపెక్కు
 మారులు. ఎన్నెనమాన్లు - అననీగన్న - బహువారంబుల
 నుటకుపేళ్లువును || తే|| గీ|| త్వరితమునగొప్పబేళ్లుచెచ్చెరను
 సరగ | వేగిరను వేగవైళము వెసనువడిగ | గ్రక్కానుగ్ర
 ద్దవయవంగ్రన్నయవ | గొబ్బవనుదిగ్దవయవంగ కధర
 చావటి||చెచ్చెరనుసరగ- వేగిరము- వేవేగ-వైళను వెసను.
 వడిగ.గ్రక్కాను గ్రద్దవ - గ్రన్నవగొబ్బవను- దిగ్దవ అననీ
 గొన్ను-త్వరితమునకుపేళ్లు || క || కౌపురివరింపగావాఱ్ఱ
 లువరుసన్నిర్దమించెననుటకు ధరలో | వెలువడియె వెల్లె
 వెడలెను | వెడలెనఁజిక్కికాశవిత్వాధివతి || టి || వెలువ
 డియె-వెల్లె-వెడలెను. వెడలెను. అననీగన్న - నిగమించె
 ననుటకుపేళ్లు || క || వినుతిమొనరించెననుటకు | దసరున్నా
 ముంబులగుడుధాపైఁగ్గిం | చెనుకై వారముజేసెను | గొని
 యాడెనుపొగడెనఁగగొండాడెనఁక | టి || అగ్గించెను-కై
 వారముజేసెను- కొఁయిడెను - పొగడెనఁకొండాడెను.అ
 నఁగనీగన్న - వినుతియొనరించెనను టకు బేళ్లుగానొప్పు ||

సీ | చుట్టచులువి దులుచుట్టాబుబందుగులనజంబంధుస
 మాహ్లాగుములు | వరలుననల్లదు లాఁతివాడఁగగ వింత

సటికాంధ్రీనామసంగ్రహము - మానవవర్ణ. ౬౦

వాండ్రుగా బెటవాండనంగ । వ్యాజంబునకు నావమానె. పం
బనంగ నన్నే పించెననుటకొ పెదకెనెమకె । నరసెరొసె
యనంగ నారసె దడవె నాకాంతుకు బెల్లగుక్రమము తోడ ।
క్రచ్చుకోరికె తమికోర్కె యిచ్చయనగ । నెపుడు నెడవక
యుడుకెల్ల పుడు నిచ్చ । యనయమ ను నిచ్చలనగను దన
రునాఖ్య । లగుచునతతంబునకుటకునభ్రకేశ. టి । చుట్టలు.
విందులు-చుట్టలు-బందులు - అనంగనీరన్ను - బంధువుల బే
ళ్లు-లాత్రవాడు-వితవాడు- పొటవాడు- అనీరన్ను-
అన్యని బేళ్లు- నేమాంబు- అంగవ్యాజము బేరు- పెదకె-నెమ
కెను అంసె-రొసె-అంసె-తడవె - అనంగనీరన్ను - అన్నే
పించెననుటకు బేళ్లు- క్రచ్చు-కోరికె-తమి కోర్కె- ఇచ్చ-ఈ
గన్ను- ఇచ్చకు బేళ్లు పును- ఎపుడు- ఎడవక- ఉడుగక- ఎ
పుడు- నిచ్చ- అయనమును-నిచ్చలు- ఈగన్ను-సతతమనట
కుపేళ్లుగా నొప్పును॥ సీ ॥ తనరుబ్రవేళించెననుటకు నాఖ్యలు
దూకొనె జొచ్చెను దూరె ననగ । సంఘి తాడికు జేసె
ననుటకు బేళ్లు గు దాజెగల్లను గ్రుమ్మెదన్నెననగ । నాలస్య
మొనరించె ననుటకు బెల్లు నామమ్మలుదడసెను మనలెనంగ
గ । ల్లిక్తంబుగా వించెననుటకు నాఖ్యలొవ్వెదెనువదలెను విడి

౬౨ శరీరకాంధ్రీ సామసంగ్రహము - మానవవర్ణ-

చె ననగ । తారుమారయ్యె వీడ్వడె తడబడె నన । నాఖ్య
 లాప్పు విపర్యాసమయ్యెననుట । కలరుబ్రహ్మరించె ననుట
 కాహ్వయము లడచె । కొట్టెము త్రెను మోదెనా కధర
 నిలనా॥ టీ॥దూకొనె-చొచ్చె-దూరెను- ఈకన్న ప్రవేశిం
 చెననుటకు పేళ్లు-తాచె-క శ్ల సగ్ర మ్మె- తన్నెను- ఈకన్న-
 అంఘ్రితాడిగుణేనె ననుటకు పేళ్లు ॥ నడసెను - వ సలెను
 ఈకన్న- ఆలస్యము చేసె ననుటకు పేళ్లు - వీడెను-వదలెను-
 విడిచెను - ఈకన్న - త్యక్తంబు గావించె ననుటకు పేళ్లు॥
 తారుమారయ్యె - వీడ్వడె - తడబడె - ఈకన్న-విపర్యా
 సమయ్యెననుటకు పేళ్లు॥ అడచె-కొట్టె- ము త్రెను- మోదె-
 ఈకన్న- ప్రహరించె ననుటకు పేళ్లు ॥ నీ॥ మందటనెదు
 టనుమ్రోలము గంగలనాగనాఖ్యలౌ సమఖమందనుట కభ
 వ । గలయుకబడలిక యలపు సేద యనంగ శ్రమమునకా
 ఖ్యలౌ శమనదమన । తాలిమియోరుపుదాళుకొంట యనం
 గక్షమకునాహ్వయములౌ చర్మవసం । రచభివలతంబుట
 క్కు-దుత్తూరంబువెడదభత్రమునకు విషమనేత్ర । వెరవనఁ
 గనెదయనంగను వెరయనంగ । నళుకఁగభీతి కాఖ్యలౌన
 సితకంఠ । నిమ్మశంబన నెమ్మినానెమ్మదియన । దనరుబేళ్లు

— సటీకాంధ్ర శామసంగ్రహము - మానవవగ్గు. ౬౩
 రాంతకమనకనీశః టీ॥ ముందటను- యెదుటను. మ్రోల-
 ముంగలరన్ను - సముఖమందన టకు పేళ్లు. అలయిక- బడ
 లిక. అలవు-సెద. ఈరన్ను- శ్రమవా నకు పేళ్లు. త'లిమి-
 పీరువు-తాళుకొంట- ఈతన్ను- త్తమకు పేళ్లు. తవళి-దిం
 తంబు- టక్క- దుత్తూరము- పెడద- ఈరన్ను- ఛర్మమన
 కు పేళ్లు- వెటవు- ఎర-వెర-అళుకు-ఈరన్ను- భీతికి పేళ్లు-నిమ్మ
 లంబు- నెమ్మి- నెమ్మిది-ఈతన్ను - సరాంతంకమునకు పేళ్లు॥

సీ॥ అసదుగౌ-చమునై కమలతి యన్నవచిన్న చిటిజిల్లు
 నన్నంబునా దనర్చు । స్వల్పమెక్కుడు నాగచాల నెంతెని
 యుమిగులంగతదయుమిక్కిలియన । పెద్దయననునివిదేళ్లు గు
 ఘనముగా ననటకు నుక్కొష్టమయ్యె ననట । కగుబేళ్లు
 వెగ్గలం బయ్యె గిక్కిరిసె వెక్కసమయ్యె నను పక్రమము
 తోడ । సగ్గగుండెడొంకెదగనునడలెను । గ్రుంకెనబ్బణం
 గ్రనుక్కెననగ । దసరు పేళ్లుక్షీణదశనొందెనటకు । నీ
 శ్వరీసనాథపశ్వనాథ॥ ౭౦॥ టీ॥ అసదు- కొంచము- సైక
 ము- అలతి. అన్నవ-చిన్న-చిటి-జిల్లు-నన్నంబు - ఈరన్ను-
 స్వల్పమునకు పేళ్లు- ఎక్కుడు-చాల-ఎంతెనిము- మిగులం
 గ-తదయు-మిక్కిలి-పెద్ద-యు- ఈతన్ను- ఘనముగాననటకు

౬౪ సటీకాంధ్రనామసంగ్రహము - మానవవగ్ధ.

పేళ్లు-వెగ్గలంబయ్యె . క్రిక్కిరిసె- వెక్క-సవయ్యె - ఈతె
న్ను ఉల్కల్పవైయ్యెననుటకు పేళ్లు సగ్గ- కుండ- డొంకె
తెగ్గను-సడలెను. గ్రుంకె. ఉబ్బణంగె. స్రుక్కె - ఈన్ని
క్షీణదశబొందె ననుటకు పేళ్లు || తే || గీ || మించు వాసిమే
లుమేటిపెచ్చెచ్చన । నిధికమనసునాఖ్యలగుచువెలయు । ప
నులనంగచెయ్యుచుచేలనంగనొప్పు । కర్తమునకుబేళ్లుచ
ర్తవసన । టీ । మించు-వాసి-మేలు-మేటి-పెచ్చ-ఎచ్చ-ఈ-
న్ను అధిఃమునకుపేళ్లు పనులు-చెయ్యువులు-చేతలు. ఈతె
న్ను. కర్తమునకుపేళ్లు || ఆ || గీ || అనిపెననిచె బనిపెబని
చేనంపెనుబం । బుచ్చగెలువుమనియె పొమ్మటనియె । నన
గనివి సమాఖ్యలగును బ్రస్తాపించె । ననెడు క్రయకు నీశ
యభ్యకేశ । టీ || అనిపెను-అనిచె-పనిపె-పనిచె . అంపెను.
పంపె-పుచ్చె- గెలుపుఁగెయె- పొమ్మఁగెయె- ఈన్ని-ప్ర
స్తాపించెనెడుక్రయకుపేళ్లుగా నొప్పును || తే || గీ || అరస
గముసాచునెడు బేళ్లునరమునకు । దారున్యూనంబునకు బే
ళ్లుదగ్గకుండు । కొదవకొరతెకొలుతతక్కువయనంగ । వె
లితకడమయినానివిషిశ్వనాథ । టీ || అర-సగము సాచు. ఈ
తెన్ను- అర్థమునకుబేళ్లు- తక్కు-కందు-కొదవ- కొలుత- కొ

౫ సతీకాంధ్రామసంగ్రహము - మానవవర్గ. ౬౫

అంత-తక్కువ-వెలితి-కడమ-ఈని - నూనమునకుపేళ్లు॥

తే॥ గీ॥ పేళ్లు-శ్చాస్త్రదన నకుజెల్లువెనుక॥ పిదపతర్వా
తిసగ నడిపిట్టచున॥ మునుపు మునుము తొలితొలి
మందు తొలుత॥ సంగపూర్వవదార్థమనకుపేళ్లు॥

టీ॥ వెనుక- పిదప-తర్వా- నడిపి పిట్టఈని-
పశ్చాత్తపాశమునకుపేళ్లు- మునుపు మునుము తొలి
తొలి మందు-తొలుత-ఈనిన్నపూర్వవదార్థమనకుపేళ్లు॥

ఆ॥ గీ॥ పాటుబోతుపిరికిపందకోచయనంగ॥ పేళ్లు
దనరుసమర భీతు నకును॥ డిట్టచుక్కు తునియ గట్టిడెం
దమువాడ॥ నంగధైర్య వంతుడలరునీశ॥ టీక॥ పాటు
బోతు-పిరికి పంద- కోచ- ఈరన్న- యధానకువెలిచిన
వానిపేళ్లు- డిట్ట - ఉక్కుశనియ - గట్టిడెందుమువాడు-ఈ
న్నధైర్యవంతుఁపేళ్లు॥ ౭॥ గీ॥ పాటుచేరువమొత్తంబు
బారుతుము॥ దండువరిగవికూటువడిండుదాటు॥ మూక
దళమునుబేర్లు సమూహమునకు॥ భుజగవరహార గువిము
క్తపురవిహార॥ టీ॥ పాటు- చే - వమొత్తంబు-బారు-తుము
దండు- వరిగవికూటువ - పిండు - దాటు - మూక దళ
ము-ఈనిన్న- సమూహముపేళ్లు॥

౬౬ : సతీకాంధ్రనామసగ్రహము - మానవవర్గ.

|| సీ॥ పూనెబూనెనుదాల్చెనానెనుమోదెనునావహియిం
 చెననుట యా యహివిధాంశ । నావహానుచ్చాటనముజే
 సెననుటకువరుసతో దామెనువలచెవలపె । తోలెనురొప్ప
 నాద్రుహిణారి సురనుత త్రిప్పెను నాగ్రమ్మించెననఁగ ।
 మంగడించెన . యనుమఱిలించెనన సమహ్వయములై బర
 గనిర్వర్తిశంబు । చేసెననుటకుసురమునిసిద్ధసేవ్య । యడ్డ
 గించెను దానిల్పెనఁగనాగ । నినివారింపె ననుటకు నా
 భ్యులమరు । నగనుతానాథగుహగజాననసనాథ । టీక । పూ
 నె-పూనెను-తాల్చెను-అనెను- మోదె- ఈగన్ను - మహిం
 చెననుటకుసేళ్లు-తెరిమెను- వలచె- వలపె-తోలెను- రొప్ప
 గన్ను - ఈచ్చాటనముచేసెననుటకు సేళ్లు - త్రిప్పెను- అక్ర
 మ్మించెను- మంగడించెను - మఱిలించె - ఈకన్నునిర్వర్తి
 శంబుజేసెననుటకుసేళ్లు - అడ్డగించె- నిల్పెను - అగెను-ఈ
 కన్నులః నినివారింపెననుటకుసేళ్లువును । తే । గీ । దండ
 చేరువయనగను దాపుచెంత । సరసచెంగటయొద్దడగ్గలకు
 రంగ । టండవజ్జయనాగమిపాభ్యులమరు । రమ్యధవళాం
 గకలశనిరధినిషంగ । టీదండ- చేరువ- దాపు-చెంత-సరస
 చెంగట - ఒద్ద - డగ్గల- కరంగట - అండ- వజ్జ- ఈగగ

సటికాంధ్రవామసంగ్రహము - మానవవర్గము ౨౭
 న్నుసమిపమునకుపేల్లెను । తే । గీ । అచటనచ్చటనచ్చ
 టనందునాడ । నక్కడయ్యెడ నాయెడఃటయనంగ । నా
 భ్యులగుత్పిదేశంబు నందు ననుట । కంఠభక్తి ధేయ
 యార్యసహా ౧ । టీ ॥ అచటను . అచ్చటను . అచ్చట
 ను. అందును . అచటను . అక్కడ అయ్యెడను. అయెడను.
 అటకూన్నితస్పిదేశంబునందు - ననుటకుపేల్లు । క ॥ ఇ
 రుగలకుల నివంకల । నిరుదెసనిరుచక్రియందు నిరువ
 క్తి ౧౭౭ నిరుగ్రేవలనిరుగడలన । పొరివేల్లగునుభయపా
 ర్శ్వమలననుటశివా । టీ ॥ ఇరుగంకుల. ఇరువంకల. ఇ
 రుదెస . ఇరుచక్రియందు . ఇరువక్రియల . ఇరుగ్రేవల
 ఇరుగడల . ఈకిన్నుడభయపార్శ్వమలననుటకుపేల్లు.

క । నవముగధరలోనమా । నవవర్గమువేడ్కజరివినిను
 వ్రాసినమానవులకుః నవరతంబును । శివుడవుము క్తేశ్వరుం
 డుదెలువంబొసగున్ ॥

౮౧

*****

స్థావరవర్గము

సీ । పలికిబ్బ వడిగుగబ్బలివలిమిడిమలగట్టులతోమము
 క్కంటిమామ, మంచుగొండనగపామానలాభ్యులజనువేక

౬౮ గతికాంధ్ర కామసంగ్రహము - స్థావరవస్తు.

లుపుగొండజేజేలగట్టు । పుత్తడిగబ్బిపుసుకకంభము నా
నివిల్లునాచేరువు పేళ్లువెలయు । వెలిదిట్ట ముక్కంటిమ
లవెండికొండనాకైలాసఃర్వ తాఖ్యలుజేలంగు । మెలంగు
దండిగొండకవ్వంపుమలయనంగ । మంచరాఖ్యలుగడవటి
మలయనంగ । జుట్టుగొండనదిసరుసీత్రోణేయందుచక్రవా
ళాద్రివృషవాహనైలగేహ ॥ టీ । వెలిదిట్ట-వడకుగబ్బలి

పాః॥ వణకుగుబ్బలి - వలిమిడిమల ఘోరశబ్దముఁకున్న-
చల్లనైనపర్వతములనియథామ ॥ గట్టులతోఁడు - పర్వత
ములకురాజు- ముక్కంటిమామ- ఈశ్వరునిమామ మం
చుకొండ - విహిమముగలపర్వతము - ఈతన్ను హిమవత్స
ర్వతమునకుపేళ్లు- వేలుపుకొండ - జేజేలగట్టు- ఈతన్ను
దేవతలపర్వతమనియథామ- పుత్తడిగబ్బలి- సువరాఁర్వ
తము-పుసుకకంచమువానివిల్లు - ఈశ్వరునిధనుస్సు - ఈధ
న్నుమేరుపర్వతముపేళ్లువును - వెలిదిట్ట- తెల్లనిపర్వతము-
ముక్కంటిమల - ఈశ్వరుని పర్వతము- వెండికొండ రజిత
పర్వతము ఈతన్నుకైలాస పర్వతము పేళ్లువును - తర
కొండ-కవ్వంపుమల- కవ్వమైన పర్వతము- ఈతన్నునది
దర పర్వతము పేళ్లువును - కడవటిమల - కడగానుండు

సటికాంధ్రవామసంక్రహము - స్థావరవర్గ. ౬౯

ర్వతము - చుట్టుకొండ - భూమిచుట్టునుండే ర్వతము ఈ
 న్నుచక్రవాలవర్వతము పేళ్లును॥ ఆ॥ గీ॥ తూర్పుగొండ
 నంగదొలుగట్టనంగను । పొడవుగబ్బలనగమూర్వశిఖరి । బర
 గుర్రుంకెమెట్టనడమటి గొండకు । వెలయు నస్త్రశిఖరిశ్వ
 నాధ॥ టీక॥ తూర్పుగొండ - పూర్వభాగమందుడెవర్వత
 ము తొలుగట్టు - ప్రథమః ర్వతము - పొడవుగుబ్బలి - సూ
 ర్యంబుదయించే ర్వతము - ఈకన్ను ఉదయ వర్వతము
 సకుపేళ్లు - క్రుంకుమెట్ట - సూర్యుండ నమించెవర్వతము -
 పడచుటికొండ - వశ్యాద్భాగమందు డెవర్వతము - ఈ
 న్నుఅస్తగికి పేళ్లును॥ తే॥ గీ॥ ఒప్పుగిరిపేళ్లుమలగ
 ట్టుతిప్పమెట్టకొండగుబ్బలినాపేరు కుధరిచావ॥ రాయినా
 గల్లన గమరాయనంగ । శిఃబిల్వలుదగునిల శేషభూవ॥
 టీ॥ చల - గట్టు - తిప్ప - మెట్ట కొండ - గుబ్బలి - ఈకన్ను వర్వత
 మనకుపేళ్లు - రాయి - కల్లు - రా - అననీకన్ను శిల - పేళ్లు॥
 తే॥ గీ॥ పల్లియనగొట్టకనంగగుప్పచనచరియు । నూనల
 గగ్రామనామంబులొప్పచుండు । వట్టణంబుకొట్టలై బర
 గుంచుడు । ప్రాచీనంగవీశనంగన సూలవాణి॥ టీ॥ పల్లియ -
 ఊహణకొట్టక - కుప్పయ్య - ఊరు - అననీకన్ను గ్రామము

20 సతీకాంధ్యనామసంగ్రహము - స్థావరవర్గు.
 నకుపేళ్లు॥ ప్రోలు - వీరు - అననీశ్చక్రవర్తిణామా నకుపేళ్లు॥
 ఆ - గీ ॥ ఉనికిపట్టుతావుమనికిపట్టరేల్లు । తెంకియెక్కున
 ట్టుటెంకియమ్ము । నెఱవుగీమునాఁగ నలరునివాసదే । శం
 బునకనుపేళ్లుచంద్రమాళిటి॥ ఉనికి ట్టు- తావు- పనికివ
 ట్టు-ఇగవు- ఇల్లు- తెంకి- ఇక్క- పట్టుటెంకి- ఇమ్ము- నెలవు
 గీము . అననీశ్చక్రవర్తి నివాస స్థానమునకు పేళ్లు : గీ॥
 తెంకాయచెట్టన టెంకాయమ్రాన నారికేళంబొప్పు న
 గనివేళ । మావిమానన (నుమా మిడిచెట్టన నామ్రధూజం
 బొప్పునభ్రీకేళ । అత్తిమాననమేడి యనఁగ నాదుంబర
 ధారుణీజంబొప్పుమేరుబాన । యఱటియనంటిశానంఘు
 త్ఫలధారుణీసహంబగురణీశతాంగ । యలరుశం బీశ
 లాటుపమాఖ్యలాన । గంబసౌరకాయవదరుశాగరళంకిం
 త । తాడనంగమదాడినాతాళధూరు । హంబనకు నాఖ్య
 లైయొప్పున. బీకేళ । టీక । టెంకాయచెట్టు - టెంకాయ
 మ్రాస్తూతూశ్చక్రవర్తి నారికేళవృక్షమునకు బేళ్లు - మావిమా
 ను- మా మిడిచెట్టు-తూశ్చక్రవర్తి - అమ్రవృక్షంబునకు బేళ్లు - అ
 త్తిమాను - మేడితూశ్చక్రవర్తి యదుంబరవృక్షమునకుపేళ్లు- అ
 ఱటి- అనంటి. అననీశ్చక్రవర్తివృక్షమునకు బేళ్లు - అనుగం

సటికాం ద్ర సామసంగ్రహము - మానవవర్గ. 20
 బు. సౌరకాయ - కదరులనీకమ్మకంబికలాటువునకుపే
 శ్లు. తాడు - తాడి . అ. నీలన్ను . తాళవృక్షమునకుపేళ్లు॥
 సీ. మొక్క మోకనిసువుమొలిమోటికనంగనంకురమునకు
 సుబేళ్లుకుధరచావ . యిగురు నదలిరునా జిగురనా జివుర
 నవల్లవనామమ్మరగునీశ . మ్రానజెట్టనమ్రోకన. ధూరు
 హానావ ధే రుములకువాసుదేవ . పుపుపువ్వుపూనాగ పు
 వ్వుచునిరియలరనగుసుమాఖ్యలై యలరునీశ. గుబురుదట్టం
 బుజొంపంబుగంపుదరుచు . నాగనబిడంబుపేళ్లొప్పనంది
 వాహా. కల్లరీసమాఖ్యలగుచువల్లుతీగ. తీవతీవియతీవెనా
 ప్రిపురవైరి॥టీక॥ మొక్క-మోక-నిసువు-మొలి-మోసు-ఈ
 . న్నుఅంకురమనకుపేళ్లు . ఇరుగు- లిరు- చిగురు-జివు
 రు-అననీరమ్మకల్లవమునకుపేళ్లు . మ్రాను॥ పా॥ మాడు-
 దెట్టు. మ్రాకు- ఈరమ్మవృక్షమునకుపేళ్లు. పుపు- పువ్వు-
 పూపు-పువ్వు-విరి-అరు. అననీలన్నుకసుమమునకుపేళ్లు.
 గుబురు-దట్టము- జొంపము- గంపు- తలుచు. అ. నీలన్ను
 నిబిడమునకుపేళ్లు . తీగ- తీవ- తీవియ- తీవె॥ పా॥ తీగ-అ
 ననీలన్నులకుపేళ్లుపును॥

ఆ॥ గీ॥ అగ్రమనకభిఖ్యలగుచుండుతుదసుదాగొనయ

౭౨ నటికాంధ్రనామగ్రహము - స్థావరవర్గ.

నాగవృక్షకొటరమున । కలరుబేళ్లు బొలుకుదొలదొట్టనం
గనా । నాగపరజననవిహార॥ టీక॥ తదనుద కో॥ అనీ
కన్నుల గమునకుపేళ్లు- తొలుట-త లి- తొలు అననీకన్న
వృక్షకొటరమునకుపేళ్లువును ॥ ఆ ॥ గీ॥ ఇత్తువునకధిభ్య
ప్రీతికగన్నుల॥ ఎండకెటుకుదియ్యుమాననంగ । దనరుదవ
యనంగదలవాడివాడత । ద్రువునకధిభ్యలగురితః టీక॥
కన్నులనుండ - సర్వములు గలశాఖ-కెటుకు- తిక్కనా-
ను - మధురమైన వృక్షము - అననీకన్న ఇత్తువునకుపే-
ళ్లు- దవ - తలవాడి - ఈలన్నకెటుకుగొనకుపేళ్లువును॥
క॥ అగుబేళ్లులమునకుం । దొగదొవగ్న గలువనంగ
దోయజమొప్పుకొ । దగదమ్మదామనంగా । మొగడమొగ్గ
యనదనరుముకుళంబుళివా॥ టీక॥ తొగ- తొవ- కల్వ-కలు
వ-అనీరన్నులమునకుపేళ్లు- తమ - తామర - అనీ
అన్నకమము-కుబేళ్లు- మొగడ- మొగ- అనీలన్నముకు
కమునకుబేళ్లువును॥ తే॥ గీ॥ ఎటుజె-దొవచెందొయె
ట్టగలువ । నలరురకోత్పలంబరక్తబ్జము- ని నుగెండ
మ్మకెందాచెట్టదామ । గనగజెండ్లుకెందామరనమహే
శ॥ టీక॥ చెందొవ - చె-దొగ - ఎట్టగలువ- అనీకన్నురకో

సటీకాంధ్రవామసంగ్రహము - స్థావరవర్గము. ౧౩

త్పలమునకు పేళ్లు - కేంద్రము - కేంద్రామర - ఎట్టదామర
 కేంద్రము - కేంద్రామర - అననీకము రక్తాబ్జమునకు బేళ్లు వు
 ను॥ క॥ గొడువుగాడు గెల్లించినతే॥ న్నడరుక్ ఛత్రంబు
 కేతనాహ్వయముల ౧౧౧౧॥ సిద్ధిమనగలెక్కెమనగా బడ
 గయనాడాలసంగం బర్వతదన్వీ॥ టీ॥ కొదవు - గొడుగు
 పేళ్లు - అననీకము - ఛత్రము - నకు పేళ్లు - సిద్ధిము - లెక్కెము -
 వడగ - డాలు - అననీకము కే న... నకు పేళ్లు॥ క॥ మరుగ
 నగనోలమునగా॥ మరువనగాజాటనంగమాటనవరుసం॥
 బరగునివెల్లనగోచర॥ ధరణీనామంబులగుచు దర్పకదమ
 నా॥ టీక॥ మరుగు - ఓలము - ఎరువు - చాటుమాటు - అననీక
 ము - కండ్లకగవడనిచడనేచునకు బేళ్లు వు॥ క॥ పొసగునా
 భ్యులుబలునా॥ కిసకనగా బూరియనంగ గడ్డిముంగ॥
 వసుమతిలోనెంబడు॥ ససిసస్సెచుపైరన గ శస్యంబి
 భివా॥ టీ॥ పులు - కిసపు - పూరి - గడ్డి - అననీకము పూరి - న
 కు పేళ్లు - ససి - సస్సెచు - పైరు - అననీకము సస్యమునకు
 పేళ్లు వును॥ అ॥ గీ॥ తెలుపుడెల్ల వెల్లడెలివెలివాగనా॥ ప
 యములచురుధవళవర్ణ మునకు॥ గవ్వనలుపు నల్ల గజయన
 సాఖ్యలొ॥ నీలవర్ణముననీలకంఠ॥ టీ॥ తెలుపు - తెల్ల - వెల్ల -

౧౪ సతీకాంధ్ర రామనంగ్రహము - స్థావరవస్తు.

తేలి- వెల. అననీగన్న ధవళవర్ణ మనకుపేళ్లు. కవ్వనలుపు.
నల్ల- కలుపాకటి. అననీగన్నుల కల్లనానకుపేళ్లు॥ ఆ.గీ॥
కెంపుదొంగరుతోవరు కెంజాయదె టుకెట్టు | యనగనరుణ
కాంతికాఖ్యలయ్యె | సలిపి సపుచాయ యనగ హాద్రవ
మనకాఖ్యలగుపినాకహస్త॥ టీ | కెంపు-తోగరు-తోవరు-
కెంజాయ- ఎరుపు- ఎట్టు- అననీగన్ను అరుణకాంతికి బేళ్లు-
అలిపిపా॥ అలండి-వసపుచాయ. అననీగన్ను హరిద్రవమున
కుబేళ్లు॥ ఆ.గీ | శ్యామవర్ణ మనకునాచంబులగుచుండు | బ
సరు చాయయనగ బచ్చయనగ | వన్నెదాలురంగు వన్ని
యజిగిజోతి | చాయయనగబరగజగతికాంతి॥ టీ॥ వసరు
చాయ-వచ్చ- అననీగన్ను శ్యామవర్ణ మనకుపేళ్లు- వన్నెదా
లు- రంగు- ఎన్నియు- జిగిజోతి- చాయ. అననీగన్ను కాంతికి
పేళ్లువును | తే గీ | మానికల నరతనము ల్పానెగంగు | నన
నిమాణిక్యములకుసమాహ్వయములు | మెరుగునంగననిగ్గు
నామెరుయుచుండు- నాఖ్యలుత్కృష్ట కాంతికినధికేత టీ॥
మానికములు - రతనములు అననీగన్ను మాణిక్యములకుపే
ళ్లు- మెరుగు పా+ మెరుంగు నిగ్గు- అననీగన్ను- ఎక్కవైన
కాంతిపేళ్లైనా | తే గీ | బలధిపేళ్లగు మున్నీరుకడలి సరి

సటీకాంధ్రనామసంగ్రహము - స్థావరవర్గము. ౧౨

ద్ర । మనఁగ మమగనమడవు రాప్రాదముదనరు । బరగునాట
ననంద్రంబు పాలవెల్లి । జిడుకడలి పాల్కుడలి నాక్షీరజలధి॥
ఓ మున్నీరు-కడలి-సంద్రంబు-అననీకన్న సముద్రమనకు పే
ళ్లు-మడుపు-మమగు. అననీకన్న గ్రహము పేళ్లు ఆటవనం
ద్రంబు- పాలవెల్లి-జిడుకడలి-పాల్కుడలి-అననీకన్న క్షీర
సముద్రమునకు పేల్లైను ॥ క ॥ నంజెయన వడియనంగను ।
మంజులకేదారభూసమాఖ్యలు వెలయు ॥ వ్రంజెయన జేను
పొలముయ । నంజయనువరు భూమిపేళ్లునంగజధమనా॥
టీ నంజె వడి అననీకన్న సుందరమైన కేదారభూమికి
పేళ్లు- వ్రంజె-జేను . పొలము-అననీకన్న వరుభూమికి బే
ళ్లు॥ క । ధరణిక్ వివరాఖ్యులగు ॥ బాటియగులుగు లో
యబొక్కబొందయనంగా । దరిగట్టుయొక్కవంగా । బరగు
దీరంబుపేళ్లువ్రమధగజేతా॥ టి । బొయ-కలుగు-లోయ
బొక్క-బొంద. అననీకన్న- వివరమునకు పేళ్లు దరిగట్టు
వొడ్డు- అననీకన్న తీరమునకు పేళ్లు ॥ వే । గీ ॥ అపలనంగ
నురొంపినావడుననంగ । బుడమనా వివరమునకు పేళ్లు
పేళ్లు భూమికి సమాఖ్యలగు భువి ప్రజల సేవా అర్చనలకు
లలితనామదవధమనా॥ టి॥ అపలు- రొంపి-అననీకన్న-బుడమ-
నావడుననంగ-బుడమనా వివరమునకు పేళ్లు

14 కటికాంధ్రవామసంగ్రహ-స్థావరవర్ణన.
 నసిరన్నకర్దశంబునకు బేళు. భువి-వృక్షమి- నేల-మిన్ను-వం
 ట-వలంతి. అనసిరన్ను - ధూమికిపేళ్లొను || గీ || జగిలియన
 నరుగఁగను జగతియఁగ | దిన్నెయన వేదికాఖ్యలై యె
 న్నదనరు | మిట్ట ల సుమోకవా మిట్టయఁగ | సన్నతక్షితి
 కాఖ్యలై యొప్పుభవ || టీ || జగిలి || వా || జిగిలి. అరుగు-జగతి
 తిన్నె-అనసిరన్నువెదక బేళు మిట్ట మోక-మిట్ట-అనసిరన్ను
 ఉన్నత ప్రదేశమునకు బేళు || తే || గీ || తనరు నిశేణిదావ
 నిచ్చెనయఁగ | దెప్పదెను నాఖ్య-నొప్పుబలము | సర
 గనోడనగలమధరణియగుచు | తరణిశి తాంతు శిఖినేత్ర
 వళిగాత్ర || టీ || తావ-చ్చెన- అనసిరన్నునిశేణిపేళు-తే
 పు-తేవ- అనసిరన్ను న్నవమనకుకేళ్లు- ఒడ-కలము-అనసి
 రన్ను- ఓయిసూత్రచంద్రాగ్నులు నేత్రములుగాఁగలవళ
 గాత్రవరణి పేళ్లవుచు || తే || గీ || కాత్తుక బొప్పువిల్లుసింగా
 ణియఁగ | దూమిచ్చుబొత్తికవా దొయఁగ | సర
 కసంబనబొదియనదనరుశరము | గోలము లికమ్ముతూవు
 తూవుపాణి || టీ || విల్లు సింగాణి-అనసిరన్నునున్నపేళ్లు ఒ
 త్తలికు-దొను-తగిసంబు-బొది - అనసిరన్ను అన్నలపా
 పేళ్లు-గోలము లిక-అమ్ము-తూవు-అనసిరన్నుశరము నకుకే

సతీకాంధ్యవాససంగ్రహము - స్థావరవస్తు. 22

శ్లు॥ ఆగీ॥ తనరుబేళ్లు తనత్రాణమునకు గత్త॥ శంబు జో
డుజిరాదుప్పటంబు బొంద॥ శంఖుగనాఖ్యలకు శతాగం
మునకు॥ భేరనెగనెరదచునెగనుమేరుచావ॥ టీ॥ కత్తిశలబు
జోడు- జిరా-దుప్పటంబు- బొందశంబు. అననిగన్ను కవచ
మునకుపేళ్లు॥ తేరు. అరవము. అనీతిన్ను రథమునకు పేళ్లు॥
క॥ కన్నాకన్నముఁదలక॥ టన్నుచుమరమేలుబండున్నునుధ
రలో॥ సిన్నియు శ్రేష్ఠము॥ పేలైయెన్నబండు రాజసభల
సిభదైశ్శూహరా॥ టీ॥ కన్నాకు- వలకట్టు- మేలుబంది. అనని
కెన్ను- శ్రేష్ఠమునకుపేళ్లు॥ క॥ సొన్నున దొడవనఁగరవ॥
బాష్పనగనుభూవణమ్ములకునుమహా॥ రమ్ములకునగుసభిధా॥
నమ్ములుపేలనసరులనెక శితికలతా॥ టీ॥ సొమ్ము- తొడ
వు- రవణము- అననికెన్ను - భూవణమునకుపేళ్లు - పేరు
లు- సరులు- అననికెన్ను- హరినకుననుపేళ్లు॥ తే॥ గీ॥ సర
ములెత్తటేను॥ డలుసరులనంగ॥ నావభేరముబులుగపువ్వు
దామమునకు॥ వాసనకు నాఖ్యలైయొప్పువలపుగంపు॥ దా
విగన్నువయనెగ- గాత్యాయనీశ॥ టీ॥ సరములు - ఎత్తులు-
దండలు- సరులు- అననికెన్ను - పువ్వుదామములకు పేళ్లు.
వలపు- కంపు- తావి-కన్నున- అననికెన్ను - వాసనకుపేళ్లు.

౧౨ సతీకాంధ్రనామసంగ్రహము - స్థావరవర్గము.

స॥ ౩॥ ఒడమెయనసొమ్మనంగా । నీదిమడియనరొక్కమ
నంగ విత్తంబునకుక । బుడమియభిఖ్యబుడగనివి । యదు
రాజకళావక్రిస యుగగాభరణా । టీ॥ ఒడమె-సొమ్ము-ని
డిముడి రొక్కచు అననీరన్ను విస్తనమునకుపేళ్లు॥ గీ॥ మ
చ్చలనమిదైలనంగను మాదుగులను । దారునిగ్గిన గేహము
త్తనరుచును । బరగ సొనంబుమేడయుచ్చిగె యనంగ ।
నాగ కేయూరమోని సు నననిహా॥ టీ॥ మచ్చలు- మిదైలు
మాదుగులు ఈరన్ను- దారునిగ్గితృహమ లపేళ్లు- మేడ-
ఉచ్చిగె ఈరన్ను- సౌధములకుపేళ్లు॥ తే॥ గీ॥ పెట్టియ
నమందనంబున పెట్టెయనంగ । పెట్టియనంబు పెట్టికా భిఖ్య
లమరు । మోడనంగను మోటునా । మొదనంగ । వెలయు
స్థాణుసమాఖ్యలునిశ్చనాధ॥ టీ॥ పెట్టి-మందనంబు-పెట్టె-
పెట్టియ- ఈరన్ను- పేటికపేళ్లు- మోడు-మోటు-మొద్దు-
ఈరన్ను- స్థాణువు పేళ్లు॥ ఆ-గీ॥ విస్తృతాఖ్యలాప్త
విష్ణుదర్శనా । వెడదరివివరువు వెడలువనంగ । దీగ ము
నకు నామధేయంబులై యొప్పు । నిమదచావు నీదివి-నిమద
నంగ॥ టీ॥ విష్ణు-నినర్పు-వెడద-విరివి-వరువు-వెడలువు-ఈ
రన్ను- విస్తృతంబు నకుపేళ్లు- నిమద-చావు నీదివి- నిమద

సతీకాంధ్రనామసంగ్రహము - స్థావరవర్గము. ౧౯

రక్ష-దీప్తి మనకుపేళ్లవను || ఆ || గీ || ఈదుదినసుసాటి
యెఁవొరసరిజోడు | సవతుమాదియుద్దిజతదరంబు | పురు
మనాగఁదృశమునకిది యాఖ్యలౌ వివిధగుణవాధ విశ్వనా
ధఃటి || ఈప- దినము- సాటి-యైన- దొ- సరిజోడు-సవ
తు-మాద్రి-ఉద్ది- జశ- తరంబు- పురుడు- ఈంతెన్ని-సమా
నమునకుపేళ్లు || లే || గీ || పసిడిబంగరుబంగారుపైడిపొ
న్ను | జాళువాపు త్రక్కియనంగ స్వగళమమరు | వత్తకాం
చపమమరుగుంఁసన్ననంగ | నాణినానపర- జి-ంబికేశఃటిక ||
పసిడి-బంగరు-బంగారు- పైడి- పొన్ను-జాళువా పుత్తడి-
ఈన్నుస్వర్ణమునకుపేళ్లు - కుండనము . ఆణి - ఆపరఁజి
ఈతన్ను . పుటముదీన బంగారమునకుపేళ్లు || ఆ || గీ ||
చిదురదునక దునియ చిదురువ వ్రక్కపా | లనంగఖండ
మునకునాఖ్యలమరు | ప్రోగుగుప్ప వామిప్రోవుడిట్టయనంగ
రాశికాఖ్యలగుధరశతాంగ | టిక | చిదుర-తునక-తునియ-చి
దురువ-వ్రక్క-పాలు - ఈ-న్ను - ఖండమునకుబేళ్లు-ప్రో
గు-కుప్ప-వామి- ప్రోవు-డిట్ట - ఈ-న్ను - రాశిపేళ్లవను ||
క || ఈస్థావర వర్గముం | నాసన్నివిజదవ్రాచయనవ
సీస్థలిలో | నాస్థానిగ్యవసఖలకు | కీస్థితులునుజనులకొద
పుభాసురలీల ||

౬ సతీకాంధ్యవామసంగ్రహము - తర్యగ్వర్ణ. రాగ

పోతపుట్టకూడుదినేది - వెనకచూపులమెకంబు - పశ్చాద్ధృ
ష్టిగలది - ఎలుపు - ఎలుగు - మోర తెలుపుమెకము - ముఖమందు
తెలుపుగలది - ఈగ న్నుభల్లూకమునకుపేరు । క । బలు
గొమ్ముల మెకమనగా । నిల నెక్కడుమెకమనంగనేనుగనం
గా । బలువంజెమేమునాజే । గలమెకమనంగౌరవంగ గరి
యొప్పుశివా॥ టీ॥ బలుకొమ్ములమెకము - దంతమలేకొమ్ము
లుగాగలవృగము - యెక్కడుమెకము - అధిష్ఠించయోగ్య
మైనవృగము - ఏరుగు - బలువంజెమెకము॥ పా॥ బలుహ
జమెకము - బలువైనపాదములుగలది - చేగలమెకము - హస్త
ముగలవృగము - గౌరు - అంగీకర్తు గజమునకు పేళ్లవును॥

తే॥ గీ॥ వాజీసహఖ్యులగుదేజివారువంబు । మాపు
గజ్జంబుదట్టువ వాపురంబు । కత్తలాని బాబాజక్కతత్తడి
యన । విగతిభవపాశకాశీనివేశయీశ॥ టీక॥ తేజి - వారువ
ము మూపు - గుజ్జంబు - తట్టువ - వాపురము - కత్తలాని -
బాబాజక్క - తత్తడి - ఈగంన్ని అశ్వమునకుపేర్లు॥

క॥ తగరేడికపొట్టేలన । నగుమేవసమాఖ్యలనిమిదడుగు
లమెకమే । నుంగసూచుగొంగయనంగా । జరతిశరభా
క్యలొప్పుచంద్రార్థధరా॥ టీక॥ తగరు - ఏడిక - బొట్టేలు - ఈ
చెన్నుమేవమునకుపేర్లు - ఎనిమిదడుగులమెకము - అష్టపా

౧౮౨ సుతీకాంధ్రీనామసంగ్రహము - తిర్యగ్వర్ణ-

దములుగలమృగము-ఏనుగుసూండుగొంగ - సింహమనకు
 విరోధితులన్నజగతినిశరభమునకుపేళ్లు || ౩ || సంగతిలు
 పోఖిల్లునా! ప్పొంగడునాం పెలనలాట్టిపిట్టలనకాసారం
 గాఖ్యలల్ నిట్టుల | నగగాజింకలనలేళ్లునాసర్వజ్ఞా||టీ||ఒం
 పెలు - తాటిపిట్టలు - అననీలన్న - ఉష్మయినకుపేళ్లు - ఇ
 ణ్టులు-జింకలు- లేళ్లు - అననీలన్న - సారంగమునకుపేళ్లు-
 క||సులిగొమ్మనమెకమిట్టన! నలమృగమునగొప్పపేళ్లు
 మృగిలేడనగా! నలరుకెంటికిదగునా! ఖ్యలజింకయనం
 గనీశయంబరకేశా|| టీ|| సులిగొమ్మలమెకము-మెలిగానుం
 డేకొమ్మలుగలమృగము - ఇట్టి - అననీలన్నమొగలేడికిపే
 ణ్లు-మృగిలేడి - అనగాఅడలేడికిపేరు- జింక- ౨ది - ఆరెటిన్ని
 పేళ్లును! తే|| గీ|| పసులుదొటుకులుసరమల్పసియనంగ!
 పశువులకునుసమాఖ్యలైరగునాల | పోతుబసవడుగిబ్బ
 యాబోతనంగ | వృషభమునకాఖ్యలైయొప్పవృషభవా
 మా||టీ||పసులు- తొటుగులు-పసరము - పసి - అననీలన్న-
 పశువులకుపేళ్లు- అలపోడు - పశువులకువతి- చనవడు-గి
 బ్బ-ఆబోతు - అననీలన్న - వృషభమునకుపేళ్లు|| సీ|| గొ
 ణ్టుపట్టలనంగ దొడ్డనగా వివిగోష్ఠ ప్రదేశాఖ్యగౌరలునీ

సతీకాంధ్యనామసంగ్రహము - తిర్యగ్వర్ణ. ౮౩

శశి కదువులు మొదవులు పదువులుమందలునా ధేనుగణమొ
 ప్పనగనివేశ . యలరునాఖ్యలు లేగలనదూడలనగ్రేవులన
 వత్సములకును దనదమిత్ర . యావనగొగిడ్డియనదొడుకన
 మొదవన ధేనునాహముల్ దనిరునభవ యత్తుమనకుసమా
 ఖ్యలైయొప్పచుండు . గిత్తయెద్దనకోడెనాక్యత్తివాసమూ
 లనఁగ ధేనువులకాఖ్యయలరుచుండు . నైలజానాధవ్రమథ
 సంచయననాథ॥ టీ॥ తొలుపట్టులు- దొడ్డు- ఈలన్ను- గో
 వులువుండేస్తానమునకుపేళ్లు- కదువులు - మొదవులు- పదు
 వులు - మందలు- ఈరన్ను- ధేనుసమూహమునకుపేళ్లు- లే
 గలు- దూడలు- క్రేవులు- అననీకన్ను - గోవత్సములకుపేళ్లు
 ఆవు-గిడ్డి- తొడుకు- మొదవు - అననీకన్ను- గోవులపేళ్లు- గి
 త్త-ఎద్దు- కొండె అననీకన్ను - వృషభమునకుపేళ్లు- ఆలు- అ
 ననీగిన్ని - ఓవ్రమథగణాధిపతిధేనువునకుపేళ్లు॥ తే॥ గీ॥
 అలరుగుండేలు చెవులపోతనగశశక . మొప్పబొడలమెకం
 బునాదుప్పియనఁగఁ . గాఱుగొమ్ముల మెకమనంగను ధరి
 త్రిరామనామమృగంబుధరాసతాంగ॥ టీ॥ గుండేలు - చెవు
 లపోతు . అననీకన్ను - శశకమునకుపేరు పొడలమెకంబు
 మధ్యలుగలది - దుప్పికాఱుకొమ్ములమెకము - సాధ్రీశ్యం-
 గములుగలమృగము - అననీకన్ను - ఓఘామనిరథముగార్గ

౪౪   సతీకాంధ్రీనామసంగ్రహము-తిర్యగ్వర్ణం.

లశివా- రామనామమృగమనకుపేళ్లు॥ తే॥ గీ॥ దుంతయె
నుబోతుడున్నయనఁగ॥ మహిషంబునక సమాహ్వయము
లమరు॥ ఐరగునేనుపేంట్లుగేదెలుబట్టెలెనుము॥ అనఁగమ
హిషీసమాఖ్యలుధనవమిత్ర॥ టీ॥ దుంత॥ ఎనుబోతు-జము
నెక్కిరిం॥- యమునివాహనము - దున్న- అననిరన్ను-మ
హిషంబునకుపేళ్లు- ఎనుపేంట్లు-గేదెలు- బట్టెలు- ఎనుము
లు-అనీ న్ను-మహిషీనామములు॥ తే॥ గీ॥ వక్రిపులు
గుపిట్టయనఁగబట్టెయొప్పు॥ గరులుతొక్కలు చట్టు- లెఱక
అనఁగ॥ బట్టములకవిపేళ్లు గుబణములకు॥ నాఖ్యలగలావు
అననీకలనఁగనీశ॥ టీ॥ వక్రి- పులుగు-పిట్ట - అననీకెన్ను-వ
క్రిపేళ్లు- గరులు-తొక్కలు- చట్టువలు- ఎఱకలు- అననీక
న్నవత్తములకుపేళ్లు-లావులు ఈకలు- అననీక- వణ
మలకుపేళ్లు॥ సీ॥ తొరకరికలుగుపులులు న్యతేజీలుహ
లునీరుసర్పరెచెపులుగు॥ లంచలుదెలిపిట్టలననొప్పుహం
సలుక్రొంచములన రారుగొంచలనఁగ॥ గొక్కిరాయిల
నంగ గొక్కులనంగను గొక్కిర లనఁగను గొంగలనఁగ॥
బరగునభిఖ్యలు బకవిహంగమలకు నట్టువపులుగు నాజుట్టు
పులుగు॥ వాగనెన్నిననెమలినానమ్మయనఁగఁగ॥ సమాఖ్యల

సటికాంధ్రనామసంగ్రహము । తిర్యగ్వర్ణ. ౮౫
 గజించరీకములకు । శాఖలు జమిలిగేకిముక్కాలి యనఁ
 గదేటి । యనగదుమైదనాశయభ్రకేశ॥ టి॥ తొలకరికలు
 గువుల్లులు - వద్దాకాలమునకువరా జ్ఞుఖములయ్యెపత్తులు
 నల్వతేజీలు. బ్రహ్మకువాహనములు - పాలునునీరు నేర్పరచు
 పులుగులు - క్షీరోదకములను భేధించెపత్తులు. అంచలు - తె
 తిపిట్టలు - తెల్ల నివత్తులు - అననీగన్ను-హంసలకుపేళ్లు-కొం
 చలుఅననీగన్ని క్రౌంచపత్తులకుపేళ్లు - కొక్కరాయిలు.
 కొక్కులు-కొక్కెరలు-గొంగలు - అననీగన్ను-ఒకపత్తు
 లకుపేళ్లు-పట్టువపులుగు - నాట్యముచేసేపక్షి- జాట్టువులు
 గు-సిగగలపక్షి-నమ్మినమలి - నమ్మిఅననీగన్నుకేకిపేళ్లు.
 జమిలిముక్కాలి - ఆటుపాదముగలి- తేటి- తుమ్మెద-అన
 నీగన్ను-చంచరీకమునకుపేళ్లు. ॥ గీ ॥ వటుగునొడ్డిలుగూకీ
 లువల్లటీలు । పావురాయిలుబకదారుపావురములు । నాఁగ
 గలరవపక్షిబృందచాలచేళ్లు । పంకజాతాక్ష సన్నిత్రఫాల
 నేత్రాటిబిడ్డిలు- కూకీలు- వల్లటీలు - పావురాయిలు-బక
 దార్లు-పావురములు- ఈటన్ను- విష్ణువునకు - స్నేహాక్షుడ
 వగులలాటనేత్రుడాకలరవపత్తులపేళ్లు॥ తే ॥ గీ ॥ పుడమి
 లోపలజదువులపులుగనంగ । జిగురువిరాగనితేజినాదొగ

౧౬ నటికాంధ్ర) నామ సంక్రమాము - తిర్యగ్వర్త-

రుముక్కు-పులుగనబచ్చతొక్కలపులుగనంగ । జిలుకయ
ననొప్పకీరమ శ్రీమహేశా॥ టీ॥ చదువు-పులుగు-చదువు
లుగలపక్షి- చిగురువిలుకానితేజి- మన్మథునకువాహనము-
తొగరుముక్కుపులుగు- ఎఱ్ఱనిముక్కుగలపక్షి- వచ్చతొ
క్కలపులుగు-వచ్చనితొక్కలుగలపక్షి- చిలుక- ఈగన్ను
కీరమలపేళ్లు॥ తే॥ గీ॥ బట్టిగాడనగొరవంకపిట్టయనంగ ।
బరగుశారికయేట్రీంత-వసులపోలి । గాడుగూకటి మూగ
నానుజెలంగు । నిలభరద్వాజవిహంగంబుసీలకంత॥ టీ॥ బట్టి
గాడు॥ పా॥ బట్టుగాండన గొరవంకపిట్ట- ఈగన్నుశాగిత
కుపేళ్లు, ఏట్రీంత-వసులపోలి గాడు- కూకటిమూగ ఈ
కన్ను- భరద్వాజపక్షిపేళ్లుగానొప్పును॥ తే॥ గీ॥ జాలిడేగ
నగురుజనసాశ్వమనంగ । గణుజనంగనుజెలకట్టె యనంగ
వేస । ఉంబనంగగిడ్డునానొరణమ్మనంగ శ్వేనమునకాఖ్యలౌ
మహాసేనజనక॥ టీ॥ జాలిడేగ- కురుజు- సాశ్వము- కణుజు-
జెలకట్టె-వేసడము-గిడ్డు- ఓగణము- ఈగన్నిటమహాసేనజ
నక- శ్వేమమునకుపేళ్లు॥ తే॥ గీ॥ కోటడనగనుగూబనాఘూక
మమరు॥ జిగుతగూబయనంగవసిండ్కంటి॥ యనంగసగినా
లపులుగనలరుచుండు । వృధిగనకాక్షి యనుపక్షి శ్రీమ
హేశా॥ టీ॥ కోపలు- గూబ- ఈగన్నుఘూకమునకుపేళ్లు॥

సటికాంధ్ర నామసంగ్రహము - తిర్యగ్వర్ణ - ౮౩
 చిరుగగూబ - చిన్నగూబయనుట - వసండికంటి - స్వరము
 వంటినేత్రములుగలది - సగినాలపుటుగు - శకునములుచేసే
 పక్షిఈకన్ను - క్షుశ్రమహేశ - వృధివియందుకనకాక్షియ
 నుపక్షికిపేళ్లు || తే || గీ || పాముసప్పంబునిడువడువడగదా
 రి | గాలిమేతరివిస దారికానరాని | కాళయది చిల్వవీనుల
 కంటిపుట్ట | పెట్టిపట్టనజననహిపేళ్లుభర్త || టీ || పాము-సప్పం
 బు-నిడువడు- చిరకాలముగానుండేది- పగదారి - పడగను
 భరించినది-గాలిమేతరి- వాయువృధిక్షణముచేసేది-విషదా
 రి-విషమునధరించినది - కా-రాని- శ్ల-యది- అపశ్యపా
 దములుగలది- చిల్వవీనులకంటి - చెప్పులున్నులుగాగలది-
 పుట్టపెట్టిపట్టు - వత్సమున్ను పెట్టెము నికాసముగాగల
 దిఈగంన్ని - సర్పచాలకుపేళ్లు || క || ఇలనెంచరుధిరమ
 నకా | అయ్యన్నయొంగనెత్తరచుధరిశక్తి | పొలయూ
 రుటలెచి నంజుడు | పొలచన నివిచగుగు మాంసమునకు
 మహేశా || టీ || నల్ల - నెత్తురు - ఈత్తు - గుధిరము
 నకుపేళ్లుపొల ఈటులు-ఎరచి- నంజుడు పొలను-ఈగన్ను-
 మాంసమునకు పేళ్లు- || క || భక్తుడు గాళినిలముడు |
 దుగ్గా-తియ్యపంగు ముదముతోనెత్తివ్యర్థ లిఖించినజదివి
 నదొదల్యములణచినంజుదలనియ్యంబు ||

౮౮ సతీకాంధ్రశామసంగ్రహము-నానార్థవర్ణ.

నానార్థవర్ణ.

క॥ కలుపనపేరుగుదధికి॥ గలుపనపస్యంబులోనిగాదముపేరా ।
 వెలుగండ్రు కంపకోటను । వెలుగందురుప్రభనుజనులు విశ్వాధిప
 తి॥ టీ॥ కలుపు-ఇది-దధికిని- పైరులలోనికనువుకునుపేరు- వెలు
 గు- ఇది-కంపకోటకును-కాంతికిపేరు॥ క॥ మానవులనందగు హ
 యములు । మావులనంబరగునాన్రమహిజంబులకు॥ దావులనకన్ధ
 లమొప్పును । దావులనన్వాసనలకు దగుజేరుకివా॥ టీ॥ మావులు-
 ఇది- గుఱ్ఱమునకును- మామిడిచెట్టుకునుపేరు- తావులు-ఇది- స్థల
 మునకును-వాసనలకునుపేరు॥ క॥ ఇమ్మహిలోపల బేరగు । కొమ్మ
 మసకవృక్షశాఖకునుభామినికి । దమ్మలనకబేరగు । పద్మములకుక
 నుజన్మలకునుదరుడేందుధరా॥ టీ॥ కొమ్మ-ఇది-వృక్షశాఖకును-స్త్రీ
 కినిపేరు- తమ్ములు-ఇది-పద్మములకును - తమ్ములకునుపేరు॥ క॥ ఇ
 మ్మలబేరగుతాటం । కమ్మలకుకలేఖలకును । కమ్మలనన్నావమ్మ
 దగుకకంఠాభర । ఇమ్మలకుకలతకుతీగెలనగౌరీశా॥ టీ॥ కమ్మలు
 ఇది-తాటంకములకును- జాబులకునుపేరు- తీగెలు-ఇది- కంఠాభ
 రణములకును- లతకునుపేరాను॥ క॥ చెల్లునుజేల్లేధరలో । దాల్లన
 సూత్రంబులకునుదాళంబులకుక । గోళ్లనకుక్కుటములకును । జేళ్ల
 గుఖట్వాంగములకుజేళ్లగుసభవా॥ టీ॥ తాళ్లు-ఇది- సూత్రములకు
 ను- తాళవృక్షములకునుపేరు- కోళ్లు-ఇది-కుక్కుటములకును- మం
 చపుకోళ్లకునుపేరు॥ క॥ చామయనసస్యమునకును । భామినికినినా
 భ్యయగుచుబరగుధరిత్రిక । నామములగుచునువెలయును । బాముల
 సకజన్మములకుభంగమ్మలకుక॥ టీ॥ చాము-ఇది-సస్యవిశేషమున

సతీకాంధ్రీనామసంగ్రహము - నానార్థవక్త. ౮౯

కును-స్త్రీకినిపేరు- చాములు-ఇది-జన్మములకును - భంగపెట్టుట
కునుపేరాను॥ తే॥ ౧॥ దంటయనఁగభిఖ్యతైతనరుచుండు॥జగతిలో
పలప్రాధకుయుగళమునకు । పరపునంగసభిఖ్యయా పానుపునకు ।
విస్తృతమునకుశైలనివేశయీశ॥ టీ॥ దంట-ఇది- ప్రాధస్త్రీకిని-
జంటకునుపేరు- పరుపు- ఇది-పానుపునకును- విస్తృతమునకునుతే
రాను॥ క॥ తొలియనగానగునామం । బిలపూర్వంబునకును శిరము
నకునుధరలో॥వెలియనఁగబహిర్దవళం । బులకునునామంబుశేషభుజ
గవిధూమా॥ టీ॥ తొలి-ఇది- పూర్వంబునకును- రంధ్రంబునకునుతే
రు-వెలి-ఇది-బయలునకును- ధవళపర్వంబునకుతే॥ క॥ నెమ్మియన
న్వంజులవృక్షమునకుకొబద్ధికినిసుఖస్థితికినినామములరు నతీధీరయ ।
హమ్మతిజనదూరుపన్నగాధిపహారా॥ టీక॥ నెమ్మి-ఇది-వంజులవృ
క్షంబునకును- నెమలికిని- సుఖంబుగానుండుటకునుపేరు॥ క॥ లిలం
తేరగుచుండును । బాలనఁగాక్షీరమునకుభాగ్యంబునకుకొ । గాలని
తేరగునాలవ । పాలికిబాదంబునకును బాశేందుధరా॥ టీ॥ పాలు-
ఇది-క్షీరంబునకును- భాగంబునకునుపేరు- కాలు-ఇది- నాలవపా
లికిని-పాదంబునకునుపేరాను॥ క॥ మేలునకుభంబుపేరగు॥మేలన
నుపరికినికూరిమికినించేరా । మేలనమెచ్చనబల్కిన । యాలాపంబు
నకునాఖ్యయగుజగధీశా॥ టీ॥ మేలు-ఇది-శుభంబునకును-మీదికిని-
కూరిమికినిమెప్పుడేత బలికేమాటకునుపేరు॥ క॥ ధారుణిదేరువహిం
చును । బూరుగయననూదువాద్యమును శాల్మలియుకొ । పేరనును
డువదిపేరగు । హరమునకునామమునకుసంబరకేశా॥ టీ॥బూరుగ
ఇది-ఊదేవాద్యంబులకును- శాల్మలీవృక్షంబునకునుపేరవును-పేరు ।
ఇదిహరంబునకును-నామధేయంబునకునుపేరు॥ క॥ జప్తననీలిమ-పే

౯౦ సతీకాంధ్యనామసంగ్రహము - నానార్థశర్మ.

రగు | గొప్పనగానింటిమీదికనువుకుజేరా | గొప్పనదగుజాపాగ్ర
ము | నొప్పగుధమ్మిల్లమునుగృహాపరియశివా || టీ || కప్ప-ఇది-నీ
లవర్ణమునకును- ఇంటిమీదికనువుకునుజేరాను - కొప్ప-ఇది-వింటి
కొనకును-స్త్రీలకొప్పకునుపేరు || క || ఒకభూరుహమునకునుధమ |
నికిజేరగుగ్రోవియనిననెఱిసట్లన | పేరొకభూజమునకునధరము | నకు
జేరగుమోవియనిననగరాట్చాపా || టీ || క్రోవి-ఇది-కురువకవృక్షం
బునకును-గొట్టంబునకునుపేరు- మోవి-ఇది-ఒకవృక్షవిశేషంబునకు
ను- అధరోమంబునకునుపేరు || క || చవులనఁగానభిధానంబపుషద్రు
చులకునుముత్తియపునెత్తులకు || భువిలోపలనామములగు | గవుల
నఁగనుహలకునుపూతగంధంబులకు || టీ || చవులు-ఇది-షద్రుచులకు
నుముత్యంబులయెత్తులకునుపేరు-గవులు-ఇది-పర్వతగుహలకును-దు
ర్గంధంబులకునుపేరు || తే || గీ || ఆఖ్యయైయొప్పుధరణిలోనపరదివస |
మునకుఛత్రంబునకునెల్లియనెడినుడువు | పక్కయునుపేరుబరగును
సైంధవంబు | నకుమరట్టంబునకునుగండర్పదమన || టీ || ఎల్లిఅనేమాట-
అపరదివసంబునకును - ఛత్రంబునకునుపేరు - జక్కలిఅనేమా
ట-గుట్టంబునకును- తిరుగలకునుపేరు || తే || గీ || ఆడెననుమాటనటి
యించెనుటకునువ | చించెనుటకుమరియునిందించెనుట | కాఖ్య
యగుచునుశోభిల్లునాలునాఁగ | గోవులకుభార్యలకుజేరగునమ్మపే
శ || టీ || ఆడె - అసమాటనటియించెనుటకును - వచించెనుటకు
న్ను- నిందించెనుటకున్ను- జేరైయొప్పును-ఆలు-ఇది-ఓయిమహే
శ- గోవులకున్ను- భార్యలకున్నుపేరు ||

సీ || రజితపునపదార్థములకు నాహ్వాయంబగు వెండియన
బంతియనఁగ గందు | కమునకుత్రేణికి నమరు నాహ్వాయ

సతీకాంధ్రీనామసంగ్రహము - నానార్థవర్ణ. ౧౪

ముగాదండయనంగబుష్ప దామమునకు । సంకింబనుటకు
 పేరగుదొరకున నాఖ్యయగు సదృశమునకు నవనిపకకి । న
 స్త్రుసంఖ్యకునహస్త్యుటకు నాహ్వయంబునననుట సరి
 యునగసదృశ । మనకుసమసంఖ్యకును నామములు ఘటిం
 దెగొంతనగనాహ్వయంబుకుక్కుటాస । నంబునకుగం
 థమునకును నల్లయనిన । రక్తసీలాఖ్యయైయెప్పు రాజును
 కుట॥ టీ॥ వెండి. ఇది- రజతమునకును పునఃపదార్థమునకు
 నుపేరు-బంతి-ఇది-కందుకమునకును - శ్రేణీకినిపేరు-దండ.
 ఇది-పుష్పచూలకునుసమీపమునుటకునుపేరు - దొర- ఇది.
 సమాహమనకును- రాజునకునుపేరు - వీరు - ఇది-పంచ
 సంఖ్యకును - నేననుటకునుపేరు- సరి . ఇది-సమాహమనకు
 ను-సమసంఖ్యకునుపేరు-గొంతు - ఇది- కుక్కుటాసనమన
 కును-కంఠయినకుపేరు-వల్ల-ఇది-నెత్తురుకును-నీలవర్ణమున
 కునుపేరు॥ సీ॥ తీరంబునకుధరిత్రీవరంబునకుసమాఖ్యయై
 యొప్పుగట్టినగణిత । కేతువునకుకాంతికి సమాహ్వయమ
 గుతాలనంగమేరునైలచాప । శౌర్యధుర్యకులాంధవమన
 కును నామమగు విరుదనుటకు ప్నగవిభూష గూఢననా
 ఖ్యమౌఘాకంబునకు గర్జములంబునకు సవిముక్తిలయ
 యంతికంబునకును సమాహంబునకును । నామమైయొప్పు

౧౩. గటికాంధ్రనామసంగ్రహము - నానార్థవర్ణ.

చేరువ నాగనభవ । సమభి ధానమైయ్యెప్పి పిశాచమునకు ।
వవనమునకును గాలి యన్బలుకురుద్ర । టీ । గట్టు- ఇది-నద్యా
డితీరమునకును - పర్వతమునకును పేరు- డాలు- ఇది- ధ్వజ
మునకును- కాంకికిని పేరు- బిరుదు - ఇది- శూరునిని శూ
రలాంధనమునకును పేరు- కూబ- ఇది- ఘూకమునకు- కణక
చూలమునకు పేరు- చేరుచ - ఇది- సమీపమునకు- సమూ
హమునకు పేరు- గాలి - ఇది - పిశాచమునకును- వాయువు
నకు పేర్లైనను । క ॥ ఇలలోపలనామంబగు బలుకలః క్షణక
లములకు భాషణములకు ॥ నెలయనటభిధానంబగు జల
జాకిమాసమునకు నైలవిశాంతా । టీ । బలుకులు ఇది-తు
నియలకును చాచమునకును పేరొన- నెల- ఇది-చంద్రుని
కిని చూసంజీన పేరొచ్చు । సీ ॥ అంతర్విశుడయ్యె ననుటకు
నాగతుడయ్యెననుటకు సమాఖ్యయగుచు । నలరునువిచ్చే
సెననుటయంబర కేశనతి సమాఖ్యయమగుక గఱచెన
నుట । యభ్యాసమునంచెననుటకు ధ్వం పీక యొచ్చెనను
టకున యుగనయన । వెలయవ ప్రక్షీరమునకు నభిజకు నా
ఖ్యయొక్కానవాననుటయొక । బఱచెననగ సమాఖ్యయొ
కాధచేసె । ద్రవలితుండ్యోననుటకు పాండరాంగ । పర
శ్రీకృష్ణాపిండ్యోననుటకు బరిమళించె । ననుటకొప్పునువలచె

సుబీకాంధ్రనామసంగ్రహము - నానార్థవర్ణ. ౧౩
 నానిననత్ర. టీ॥ విచ్చేసెను ॥ పా : వేంచేసెను. ఇది ఎ
 ంబరకేశ అదృశ్యుడయ్యెనుటకును- వచ్చే నుటకును
 బేరి-కలుచెను - ఇది- అదృశ్యునించెనుటకును కొరికెనుట
 కనుపేను. ఆంవాలు. ఇది- ఓయిశా - కాగినపాలకునుచి
 స్నమునకునుపేరు- వలచెను - ఇది- భంగవరచెననుటకు-
 వలయుతుండయ్యెననుటకునుపేరు - వలచెను - ఇది-మో
 హించెననుటకును - పరిమళించెననుటకునుపేరొను ॥ సీ॥
 ఆనెంటె సమాఖ్యయాయ వహించెబాసముజేసె ననుట
 కునగనివేశ ॥ చపకంబునకునుదంప్తిగునాఖ్యయాకోరయ
 నగళశాంకకలౌవతంస ॥ మొక్కళిడనగకొమ్మలలేని కరి
 కిమిష్కరునకు బేరుగుగరళకంఠ ॥ వరకసచ్చవికింబరము
 నకగుబేరివచ్చడాలననంచాకళత్ర ॥ ఊని రగవతి వృ
 త్తిశీలకునామ ॥ ధేరుమైయొప్పుగుండనాశ్రువుపారణనా
 మమానొక్క నన్యంబునకులోవ ॥ మనఃకొఱ్ఱ యనంగ
 నంబుదచాంగ ॥ టీ ॥ ఆనె. ఇది-భరించెననుటకును-పావ
 ముచేసెననుటకుపేరుగును- కోం - ఇది- గిన్నెకును- కోర
 వంటికినిబేరు మొక్కళిడు- ఇది- కొమ్మలలేనియెనుగునకు
 ను-ముష్కరునికినిబేరు-వచ్చడాలు - ఇది-వరకతకాంకికిని-
 ఆకాశమునకునుబేరు- గుండు - ఇది- మొగగఱ్ఱచు నకును-

౩౪ సటీకాంధ్రనామసంగ్రహము - శానాథవర్మ.

గుండురాఁకిన్ని నామము-కొట్ట- ఇది . ఒకపైరునకును-త-
గ్గుకునుబేరు || సీ || తాల్పునాభ్యుపధూనమిల్ల భారంబు
కొంబుమాలనాకుధరచాప । కొంబుననాభ్యుచేగొరలు
లోపంబుననోజ్జ్వలస్తువుదక్షిణాభ్యుపధవ । నెటిమేయవడి
యెనన్వేషించెనను రెంటికాభ్యుయా రోసెనానసితకంత ।
అరసెనాపేరుగు నార్తివానించె విమర్శించెననుటకుమరన
దమన । చరణమునకునధఃప్రదేశమునకునుస । మాభ్యయై
యొప్పుడుగునా నళిననేత్ర । మహిని బేరగుచుండు ప్ర
మాణికంబు । నకునుభావకుబాసనానగనివేశ || టీ || మూల-
ఇది-ఓయి - మేరుధనస్సుగలవాడా - స్త్రీకొప్పునకును-
దిక్కువకునుబేరు - కొట్ట - ఇది - ఓయిదక్షిణాభ్యుపధనా-
తక్కువయును-వనోజ్జ్వలస్తువునకునొప్పున - రోసెను-ఇది-
ఓయినల్లనికంతముగలవాడా . అసహించుకొనియె-వెటకె
ను-అనురెంటినిబేరు - అరసె - ఇదిబాధనుగొట్టెననుటకు
నువిచారించెననుటకునుపేరు-అడుగు - ఇది-పాదమునకును
క్రిందిప్రదేశమునకుబేరు- బాస-ఇది - ఓయిపర్వతముగృహ
ముగాగలవాడా - ప్రమాణికంబుకును - భావకునుపేళ్లు-
సీ || నాగవాసమనఘంటావ్రతీకమునకువేళ్లుటకుబేళ్లు-శ్వ
నాధ । నామమానండంబునకునుసంధకునకుగుడ్డనంగనురొ

